

**HOITOTYÖN KOULUTUKSEN MENETELMÄOPINTOJEN JA
OPINNÄYTETYÖPROSESSIN KEHITTÄMINEN
AMMATTIKORKEAKOULUN OPETTAJIEN NÄKÖKULMASTA**

Harjanne Maarit

Tampereen yliopisto

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Hoitotiede

Pro gradu -tutkielma

Kesäkuu 2017

TIIVISTELMÄ

TAMPEREEN YLIOPISTO

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

HARJANNE MAARIT: Hoitotyön koulutuksen menetelmäopintojen ja opinnäytetyöprosessin kehittäminen ammattikorkeakoulun opettajien näkökulmasta

Pro gradu - tutkielma, 65 sivua ja 3 liitettä

Ohjaajat: TtT, professori Kaunonen Marja ja TtT, dosentti Aho Anna-Liisa

Hoitotiede

Kesäkuu 2017

Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata erään suomalaisen ammattikorkeakoulun opettajien kokemuksia hoitotyön opiskelijoiden menetelmäosaamiseen ja opinnäytetyöprosessin etenemiseen liittyvistä tekijöistä opinnäytetyöprosessin kehittämisen jälkeen. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa, jonka avulla menetelmäopintoja ja opinnäytetyöprosessia voidaan kehittää opiskelijoiden opinnäytetyöprosessin etenemisen tukemiseksi sekä tutkintojen valmistumisen edistämiseksi.

Tutkimus toteutettiin laadullisella menetelmällä. Tutkimusaineisto kerättiin yksilöhaastatteluin helmikuussa 2017. Tutkimukseen osallistui seitsemän (N=7) erään suomalaisen ammattikorkeakoulun opettajaa. Osallistujat valittiin tarkoituksenmukaisuuden periaatteella. Valintaperusteena oli kokemus hoitotyön opiskelijoiden opinnäytetyö opintojen opettamisesta uudella kehitetyllä tavalla kyseisessä ammattikorkeakoulussa sekä mahdollinen kokemus näiden opintojen kehittämisestä. Tutkimustehtäviä oli kaksi ja molemmat analysoitiin erikseen. Aineisto analysoitiin käyttäen induktiivista sisällön analyysiiä.

Opettajat kokivat kehittämistoimenpiteiden edistäneen opiskelijoiden menetelmäosaamista ja opinnäytetyöprosessin etenemistä, vaikka nykymalli ei takaa parhaita osaamista, eikä prosessi etene parhaalla mahdollisella tavalla. Menetelmäosaamiseen vaikuttavat menetelmäopintojen lisäksi aikaisemmat opinnot ja opinnäytetyöprosessin etenemiseen erilaiset yhteistyöt sekä valmiina annettavat opinnäytetyöaiheet. Menetelmien osaamisen ja opinnäytetyöprosessin etenemisen kannalta aikataululliset tekijät ovat merkityksellisiä ja rinnakkain kulkevat menetelmä- ja opinnäytetyöopinnot tärkeät. Verkko-opetusjärjestelmä ja Moodle pohja tuovat opinnäytetyöprosessiin joustavuutta.

Tutkimuksen tulosten perusteella voidaan tehdä seuraavia johtopäätöksiä. Menetelmäosaamisen vahvistamisen kannalta kaikissa opinnoissa on tärkeää nykyistä enemmän tuoda esiin menetelmiä, korostaa opiskelijoille niiden opettelemisen tärkeyttä sekä vaatia opiskelijoilta yhteneväistä kirjallisen materiaalin tuottamista koko opiskelun ajan. Opinnäytetyöprosessin edistämisen näkökulmasta valmiit aiheet ovat perusteltuja, sillä opiskelijat pääsevät aiheeseen kiinni ja prosessi pääsee alkuun nopeammin. Työelämäyhteistyön ja ammattikorkeakoulun opettajien keskinäisen yhteistyön lisääminen sekä aikataulullisten tekijöiden huomioiminen ovat tärkeässä asemassa kun kehitetään opiskelijoiden opinnäytetyöprosessia.

Avainsanat: ammattikorkeakoulu, opinnäytetyö, opinnäytetyöprosessi, menetelmäopinnot

ABSTRACT

UNIVERSITY OF TAMPERE

Faculty of Social Sciences

HARJANNE MAARIT: Development of a methodological studies and thesis process for nursing education from the point of view of teachers at a University of Applied Sciences

Master's Thesis, 65 pages and 3 appendices

Supervisors: Kaunonen Marja PhD, Professor and Aho Anna-Liisa PhD

Nursing Science

June 2017

The purpose of this study is to describe the experiences of teachers at a University of Applied Sciences in Finland with the methodological knowledge of nursing students and thesis process-related factors after the thesis process was redeveloped. The purpose of the research is to produce information that can be used to develop methodological instruction and thesis process to support the students' progress through the process and to promote the graduation of qualified individuals.

This study was carried out with qualitative methods. The data were collected in February 2017 through individual interviews. Seven (N=7) teachers from one Finnish University of Applied Sciences participated in the study. Participants were selected on the following criteria: experience of teaching nursing students' thesis curriculum in a newly-redeveloped way at the University of Applied Sciences and possible experience in the curriculum redevelopment. There were two research assignments and both were analyzed separately. The study data were analyzed with inductive content analysis.

Teachers felt that the development measures had contributed to the students' methodological know-how and progress through the thesis process, although the present model does not yet guarantee the best skills, and the process is not proceeding the most efficiently. Methodological knowledge is influenced by methodological coursework as well as previous coursework, various co-operations during the thesis process, and examination of past thesis topics. In terms of methodological knowledge and progress through the thesis process, time-relevant factors are major and the overlap between methodological and thesis instruction are important. The online teaching system and Moodle bring flexibility to the thesis process.

Based on the results of the study the following conclusions can be drawn: in order to improve methodological skills, it is important to highlight methods more during instruction, emphasize the importance of teaching students about methodological know-how, and require students to produce consistent written material throughout their studies. From the point of view of promoting the thesis process, examining past thesis topics is justified because the students arrive at a topic and begin the process more quickly. Increasing co-operation with working life and co-operation between teachers of the University of Applied Sciences, and taking into account timetable factors, will play an important role in developing the students' thesis process.

Keywords: University of Applied Sciences, thesis, thesis process, methodological studies

SISÄLLYS	
TIIVISTELMÄ	
ABSTRACT	
1 JOHDANTO	5
2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT	8
2.1 Opinnäytetyö ammattikorkeakoulussa	8
2.2 Menetelmäopinnot hoitotyön koulutuksessa	10
2.3 Opinnäytetyöprosessi opiskelijan näkökulmasta	11
2.4 Opettajan rooli opinnäytetyöprosessissa	12
2.5 Kehittämistoiminta ja kehitetyt asiat tutkimuskohteen kehittämishankkeessa	13
3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSTEHTÄVÄT	15
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	16
4.1 Tutkimuksen metodologiset lähtökohdat	16
4.2 Aineiston keruu ja tutkimukseen osallistujat	16
4.3 Aineiston analyysi	18
5 TUTKIMUKSEN TULOKSET	22
5.1 Taustatiedot	22
5.2 Menetelmäosaamiseen liittyvät tekijät	23
5.3 Opinnäytetyöprosessin etenemiseen liittyvät tekijät	32
6 POHDINTA	45
6.1 Tutkimuksen eettisyys	45
6.2 Tutkimuksen luotettavuus	46
6.3 Tulosten tarkastelua	47
6.3.1 Menetelmäosaaminen	48
6.3.2 Opinnäytetyöprosessin eteneminen	52
6.4 Johtopäätökset, kehittämissuositukset ja jatkotutkimusaiheet	58
LÄHTEET	61
LIITTEET	
Liite 1. Tiedote tutkimuksesta	
Liite 2. Suostumuslomake	
Liite 3. Taustakysymykset ja haastatteluteemat	

1 JOHDANTO

Vuonna 2015 ammattikorkeakoulututkintoja suorittaneita oli yli 25 000, joista hieman yli 8000 opiskelijaa oli valmistunut sosiaali-, terveys- ja liikunta alan koulutusohjelmista (Opetushallinnon tilastopalvelu 2016). Ammattikorkeakoululain mukaan ammattikorkeakoulujen tehtävänä on luoda korkeakouluopetusta työelämän ammatillisiin asiantuntijatehtäviin ja antaa tukea opiskelijalle ammatilliseen kasvuun (Ammattikorkeakoululaki 932/2014). Opintojen tavoitteellinen suoritus aika vaihtelee 3,5 vuodesta 4,5 vuoteen riippuen siitä, mitä tutkintoa opiskelija opiskelee (Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2010). Opintojen laajuus vaihtelee tutkinnosta riippuen 180 opintopisteestä 270 opintopisteeseen, joista sosiaali- ja terveysalan tutkintojen laajuus vaihtelee 210 ja 270 opintopisteen välillä. Tutkintoon johtavat opinnot rakentuvat perus-, ammatti- ja vapaasti valittavista opinnoista, ammattitaitoa kehittävästä harjoitteluista sekä opinnäytetyöstä. Opintojen tavoitteena on, että tutkinnon suorittanut omaa tiedot ja taidot toimia oman alansa asiantuntijatehtävissä, hallitsee valmiudet oman ammattialansa kehittämiseen, saa koulutuksesta edellytykset ammattitaitonsa kehittämiseksi ja elinikäiselle oppimiselle sekä omaa riittävän viestintä ja kielitaidon. Lisäksi sairaanhoitajan ja kättilön pitää täyttää Euroopan unionin lainsäädännön määrittämät edellytykset. (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014.) Ammattipätevyysdirektiivi 2013/55/EU on yhtenä pohjana sairaanhoitajakoulutuksessa (Eriksson ym. 2015). Koulutuksen loppuun kuuluu olennaisesti opinnäytetyön tekeminen, joka liittyy asiantuntijuuden kasvuun. Sen tekemisen tavoitteena on syventää ammatillista osaamista. Opinnäytetyöt voivat olla kehittämistehtäviä, tuotekehitystä tai projekteja. (Isohanni & Toljamo 2007). Opinnäytetyön laadun tekijät ammattikorkeakoulussa laatusuosituksen (2006) mukaan opinnäytetöitä tehdään vuosittain yli 21 000. Vaikka opiskelijoita ja opinnäytetöitä valmistuu paljon vuosittain, on opinnäytetyö jokaiselle ainutkertainen prosessi.

Opinnäytetyön tekemiseen hankitaan valmiuksia koko opiskelun ajan, mutta silti sen tekemiseen liitetään ennakkoluuloja, jopa pelkoa (Oulun seudun ammattikorkeakoulu ja opetusministeriö 2006). Useat opintojen keskeyttämisen tai pitkittymisen syyt ovat yhteydessä opinnäytetyön valmiiksi saamiseen. Opiskelijat kokevat opinnäytetyön tekemisessä ongelmalliseksi muun muassa raportin kirjoittamisen ja ohjauksen riittämättömyyden. Opiskelijoille on jäänyt tutkimusmetodiopetuksessa epäselväksi varsinainen tutkimusprosessi ja se miten opetettuja menetelmiä voi soveltaa omaan työhön. (Kalima 2011.) Opiskelijat kokevat opinnäytetyöprosessissa vaikeaksi esimerkiksi kokonaisuuden hahmottamisen ja ajanhallinnan

(Pehkonen & Kauranen 2012). Nummenmaan ja Lautamatin (2004) mukaan opiskelijoiden metodiset valmiudet koulutuksesta riippuen voivat vaihdella paljon. Opiskelijoiden epävarmuus omasta metodiosaamisesta ja omat heikentyneet odotukset pystyvyydestä ovat joskus työskentelyä hankaloittavia tekijöitä.

Suomen hallituksella on menossa useita kärkihankkeita, joista yksi liittyy nopeampaan työelämään siirtymiseen. Sen tavoitteena on pidemmät työ urat ja joustavat opintopolut. Osaamisen ja koulutuksen kärkihankkeissa halutaan muun muassa kehittää korkeakoulujen digitaalisia oppimisympäristöjä, jonka avulla pyritään sujuvoittamaan opintoja. (Valtioneuvoston kanslia 2016.) Korkeakoulujen rahoituksen sitominen vahvemmin toiminnan laatuun, tehokkuuteen ja tuloksellisuuteen ohjaa korkeakouluja parantamaan opintoprosesseja. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista valmistua tavoitteellisessa ajassa. (Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2010.)

Ammattikorkeakouluissa opinnäytetöitä ja opinnäytetyöprosessia on kehitetty koko ammattikorkeakoulun olemassaolon ajan. Muun muassa vuosina 2004 – 2006 opetusministeriön rahoittamassa valtakunnallisessa ”Opinnäytetyön kehittäminen” hankkeessa kehitettiin opinnäytetyötä ammattikorkeakoulujen välisenä yhteistyönä useasta eri lähtökohdasta (Isohanni & Toljamo 2007) ja esimerkiksi Saimaan ammattikorkeakoulun opinnäytetyöklänikka- projektissa kehitettiin työkaluja ja toimintatapoja opettajille opinnäytetyöprosessin eteenpäinviemiseksi (Hänninen 2010). Suomessa on tutkittu opinnäytetyöprosessiin liittyen muun muassa opiskelijoiden ammatillista kehittymistä opinnäytetyön tekemisen aikana (Timonen 2008), terveysalan opiskelijoiden hoitotyön osaamisen oppimista opinnäytetyön kontekstissa (Vesterinen 2005), opiskelijoiden näkemyksiä opinnäytetyöstä ja sen ohjauksesta ammattikorkeakoulussa terveysalalla (Leinonen 2001) sekä asiantuntijuuden kehittymistä ja sen kehittymisen ohjaamista opinnäytetyössä (Frilander-Paavilainen 2005). Ammattikorkeakouluopinnoissa juuri opinnäytetyön tekeminen on tärkeimpiä oppimisprosesseja, joka tukee asiantuntijuuteen kehittymistä (Leinonen 2012). Tämän vuoksi opinnäytetyöprosessin kehittäminen pysyy ajankohtaisena asiana.

Jo kymmenen vuotta sitten Isohanni ja Toljamo (2007) tunnistivat tarpeen lisätä tutkittua tietoa ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden kehittämiseksi, ainutlaatuisuuden ja merkityksen vahvistamiseksi sekä opinnäytetyöprosessien tehostamiseksi. Opintojen loppuvaiheessa oleviin opiskelijoihin tulisi panostaa enemmän kehittämällä opetusta, ohjausta ja opetusjärjestelyjä, jolloin

saadaan työelämään lisää osaavia ammattilaisia ja oppilaitokset saavat varoja toimintaansa (Kalima 2011). Metodiopetus on yhdistettävä nykyistä paremmin toteutettavaksi osaksi opinnäytetyöprosessia (Havukainen 2008, Kalima 2011) tai erittäin lähellä opinnäytetyön aloittamista (Timonen 2008). Mikäli opetus toteutetaan opintojen alkupäässä, opiskelijat eivät pääse perille niiden opetuksen merkityksestä. Opiskelijat ovat kokeneet opinnäytetyön ohjauksen riittämättömäksi, joten siihen tulee panostaa. (Frilander-Paavilainen 2005, Kalima 2011.) Opetuksessa tulee kehittää käytäntöjä ja pohtia arvoja. Ammattikorkeakouluissa olisi mietittävä, miten voidaan tukea oppimista parhaiten. (Leinonen 2012.)

Tämän tutkimuksen kohteena on erään suomalaisen ammattikorkeakoulun opinnäytetyöprosessin kehittämishanke, jossa on kehitetty opinnäytetyöprosessia hoitotyön kontekstissa. Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata ammattikorkeakoulun opettajien kokemuksia hoitotyön opiskelijoiden menetelmäosaamiseen ja opinnäytetyöprosessin etenemiseen liittyvistä tekijöistä opinnäytetyöprosessin kehittämisen jälkeen. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa, jonka avulla menetelmäopintoja ja opinnäytetyöprosessia voidaan kehittää opiskelijoiden opinnäytetyöprosessin etenemisen tukemiseksi sekä tutkintojen valmistumisen edistämiseksi. Aihe on perusteltu, sillä opinnäytetyöprosessin etenemistä ja opiskelijoiden menetelmäosaamista opettajien näkökulmasta katsottuna on tutkittu vähän.

2 TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Opinnäytetyö ammattikorkeakoulussa

Opinnäytetyö on laaja opintokokonaisuus ja se on usein opiskelijoiden ensimmäinen itsenäinen iso työ (Mäenpää 2014, 60). Se on pitkäkestoinen, suunnitelmallinen ja työelämäläheinen työ joilla se erottuu muista ammattikorkeakoulun oppimistehtävistä (Leinonen 2012). Opinnäytetyön laajuus on yleisimmin 15 opintopistettä, joka vastaa noin 405 tunnin työpanosta (Opinnäytetyön laadun tekijät ammattikorkeakoulussa laatusuositus 2006). Aihe opinnäytetyöhön valitaan oman koulutuskontekstin mukaan. Opinnäytetyö on työelämälähtöinen tutkimuksellinen työ tai toiminnallinen projekti, joka tehdään opintojen loppuunsaattamiseksi. Opinnäytetyön tekemisessä opiskelija näyttää osaavansa soveltaa tietoja ja taitoja ammattiopintoihin liittyvissä käytännön asiantuntijatehtävissä. (Hakala 2004, Heikkilä 2005, Kilpiäinen & Toljamo 2007.) Opinnäytetyöt voivat olla kehittämistehtäviä, tuotekehitystä tai projekteja (Isohanni & Toljamo 2007). Ammattikorkeakoulun opinnäytetyöt ovat muun muassa ammattilähtöisiä, keskittyvät ammattialoihin, tuottavat uutta, ovat soveltavia, työelämälähtöisiä, hyödynnettävissä olevia (Heinonen 2006), kehittävät työelämää (Timonen 2008) ja kuuluvat ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehittämistoimintaan (Leinonen 2001). Opinnäytetyö voi olla hankkeistettu, jolloin sen täytyy täyttää ainakin yksi kriteeri seuraavista: työelämä maksaa työn tekemisestä opiskelijalle tai ammattikorkeakoululle, ohjaajaksi on määrätty työelämän edustaja tai alusta alkaen työyhteisössä on suunnitelmana hyödyntää opinnäytetyön tuloksia toiminnassaan (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015). Aiheen valinta ja tavoitteista sopiminen ovat ratkaisevia asioita onnistuneen opinnäytetyön kannalta (Leinonen 2012). Aihetta valittaessa joudutaan suunnittelemaan opinnäytetyön tekijän tavoitteiden, aiheen ja työelämän yhteensovittamista (Leinonen 2001).

Opinnäytetyöstä on hyötyä kehitymiselle ja se on ammatillisesta näkökulmasta tehokas kasvun väline. Opinnäytetyön tekeminen vaatii oikeanlaista asennetta sen tekemistä kohtaan, sillä työn tekeminen on hyvin paljon ajattelua ja kirjoittamista. Opiskelijan oma ajatustyö ja kehittyminen tulisikin näkyä opinnäytetyöstä. (Hakala 2004.) Opiskelijan pitää olla aktiivinen ja kantaa vastuu työnsä etenemisestä (Kalima 2011). Ongelmanratkaisu- ja vuorovaikutustaidot sekä itseohjautuvuus ovat tarpeellisia (Timonen 2008). Onnistuakseen opinnäytetyö vaatii opiskelijalta tilastollisten tutkimusmenetelmien, aineiston analysoimisen ja kirjallisen raportoinnin hallintaa (Frilander-

Paavilainen 2005) sekä tiedonhankinta taitoja, kirjoittamisen taitoa, luovuutta ja kielitaitoa (Hakala 2004). Opinnäytetyön tekeminen vaatii pääsääntöisesti aikaa ja se on varsin jäsennely tehtävä (Leinonen 2001). Opinnäytetyötä tehdessä opiskelijan yksilöllinen ja yhteisöllinen asiantuntijuus kehittyvät. Asiantuntijuuden kehittämisen kannalta opinnäytetyö on kuitenkin opiskelijalle oppimistehtävänä haasteellinen. (Frilander-Paavilainen 2005.) Opinnäytetyön asiantuntijuutta kehittävä päämäärä voikin olla toisille opiskelijoille liian haastavaa (Leinonen 2012). Työskentely opinnäytetyön parissa auttaa opiskelijoita saamaan käsitystä tutkimusprosessista (Mattila ym. 2005) ja työn tekemisessä opiskelijan tulisi toimia tiettyjen tutkimuksellisten työskentelyn vaatimusten mukaisesti (Hakala 2004). Opiskelijan asenteesta ja motivaatiosta riippuu kuinka paljon opinnäytetyö edistää hänen asioiden hallinnan laajuutta ja kokonaisvaltaisuutta (Timonen 2008). Opinnäytetyö tekeminen olisi hyvä hahmottaa niin, että se on osa opiskelijan laajempaa elämän suunnittelua ja suuntautumista (Nummenmaa & Lautamatti 2004). Opinnäytetyön tekemisen tavoitteena on tuottaa työelämän tarpeisiin uutta tietoa, toimintamalleja ja ratkaisuja. Lisäksi sen tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia tehdä tutkimuksia, selvityksiä ja kehittämistyötä työelämässä opintojensa jälkeen. (Hänninen 2010.) Opinnäytetyön tekemisen päätösvaiheeseen liittyy oleellisesti kypsyysnäyte, jossa opiskelija osoittaa todeksi perehtyneisyyttä alaan ja kielitaitoaan suomeksi tai ruotsiksi (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014).

Havukaisen (2003) mukaan hoitotyön oppimisessa opiskelijan omakohtaisten hoitotyöhön liittyvien näkökulmien ja ratkaisujen esittäminen edellyttää teoreettisen tiedon hyvää hallintaa, joka myös mahdollistaa hoitotyön tiedon moninaisen käytön uusissa oppimis- ja ongelmatilanteissa. Teoriatiedon lisäksi hoitotyöntekijä tarvitsee käytännön tietoa. Molempien tietojen edellytyksenä ovat tiedonhankinnan ja kriittisen ajattelun taidot. Näitä taitoja hankitaan koko opintojen ajan ja ne ovat myös hoitotyön opinnäytetyön tekemisen valmiuksia (Oulun seudun ammattikorkeakoulu ja opetusministeriö 2006). Hoitotyön opinnäytetyön kirjoittamisella on Lundgrenin ja Robertssonin (2013) mukaan tärkeä rooli tiedon hankinnassa ja kehittämisessä sekä yleisissä taidoissa joita voidaan siirtää ja hyödyntää hoitotyössä. Näitä tietoja ovat muun muassa tutkimussuuntautuneisuus, viestinnälliset taidot ja kriittinen arviointi. Hoitotyön opiskelijoiden sitoutuminen hoitotyöhön, ammattiosaamisen oppiminen ja eettinen osaaminen syvenevät opinnäytetyön yhteydessä. Opiskelijat oppivat opinnäytetyötä tehdessä myös tiimi- ja yhteistyötaitoja, tiedonhankinnan taitoja, verkosto osaamista ja hoitotyön kehittämistä. (Vesterinen 2005.)

Tässä tutkimuksessa opinnäytetyö rajautuu hoitotyön opiskelijoiden opinnäytetyöhön.

2.2 Menetelmäopinnot hoitotyön koulutuksessa

Menetelmäopinnoista saadaan valmiuksia opinnäytetyön tekemiseen. Ennen opinnäytetyön aloittamista opiskelijalla tulee olla suoritettuna ammatti- ja menetelmäopintoja niin paljon, että hänellä on riittävät valmiudet soveltaa tietoja ja taitoja. Opintojen tulisi olla laadullisesti ja kokonaisuudeltaan sellaisia, että ne palvelevat opinnäytetyön tekijää työkalun lailla. (Oulun seudun ammattikorkeakoulu ja opetusministeriö 2006, 7.) Hoitotyön koulutusohjelmien opetussuunnitelmissa menetelmäopinnoilla on useampi nimike. Yleisimpiä ovat tutkimus- ja kehittämistoiminnan perusteet, tutkimus- ja kehitystyön menetelmät, tutkimusmenetelmät ja tutkimusmenetelmäosaaminen. Menetelmäopintojen laajuus vaihtelee yleisesti kuuden ja kymmenen opintopisteen välillä. Menetelmäopinnoilla on useita osaamistavoitteita, joita hoitotyön opetussuunnitelmissa ovat tutkimusmenetelmien oppiminen, tiedon hankintaan ja arviointiin liittyvät taidot, tutkimuseettinen osaaminen, tiedon luotettavuuden arviointitaidot, tulosten tulkinnan ja niiden selkeän esittämisen taidot sekä reflektio- ja tutkimusten lukutaito. Menetelmäopintoihin liittyvät myös erilaiset valmiudet, kuten tutkimuksen tekemisen ja tekstin tuottamisen valmiudet sekä argumentointi- ja organisointivalmius. (Kilpiäinen & Toljamo 2007, 155–158.) Tutkimusten kriittinen arviointi ja tulosten soveltaminen käytäntöön tulisi ottaa huomioon opetussuunnitelmissa lisäämällä kyseisiä opintojaksoja ja tarkistamalla niiden ajoitusta sekä opiskelutapaa (Leinonen 2001). Havukaisen (2008) tutkimuksen mukaan tutkimus- ja kehittämismenetelmien opetus pitäisi pyrkiä yhdistämään oikea aikaiseksi opinnäytetyön ohjauksen kanssa ja opiskelussa painottaa menetelmäopintojen tärkeyttä.

Tässä tutkimuksessa menetelmäopinnoilla tarkoitetaan sellaisia ammatti- ja menetelmäopintoja, joita hoitotyön opiskelijat tarvitsevat opinnäytetyötä tehdessään. Ne koostuvat yllä olevista menetelmäopintojen osaamistavoitteista, valmiuksista ja niitä leimaa oman alan eli hoitotieteen ja hoitotyön kontekstit.

2.3 Opinnäytetyöprosessi opiskelijan näkökulmasta

Ammattikorkeakoulujen opinnäytetyöprosessiin liittyvät käytänteet vaihtelevat koulu- ja koulutusohjelmittain (Leinonen 2012). Opinnäytetyöprosessi on vaiheittain etenevä tapahtumasarja, jossa opiskelija, ohjaaja, työelämä ja muut mahdolliset sidosryhmät ovat vuorovaikutuksessa ja jonka jokainen vaihe vaikuttaa prosessin onnistumiseen. Se on edistyksellinen prosessi, jolle ei ole tarpeellista määritellä yhtä tapaa jonka mukaan se toteutetaan. Se on myös ongelmanratkaisuprosessin opiskelua. (Jolkkonen 2007.) Nummenmaan ja Lautamatin (2004) mukaan opinnäytetyö prosessina opiskelijan näkökulmasta alkaa, etenee eri vaiheiden kautta ja lopulta tulee päätökseen. Siihen vaikuttavat ulkopuoliset tekijät jotka voivat edistää tai hidastaa prosessin etenemistä. Oman prosessin ymmärtäminen on usein mahdollista ymmärtää täysin vasta sen jälkeen kun se on päättynyt. Eri työvaiheiden tukena tarvitaan yleisiä työprosesseja kuten reflektointia, motivaation ylläpitämistä, itseohjautuvuutta ja arviointia. Opinnäytetyöprosessi koostuu aiheen valinnasta, suunnittelusta, tietoperustan kehittamisestä, aineiston keruusta ja analyysistä, kehittämisideoista ja niiden arvioinnista sekä raportin kirjoittamisesta (Jolkkonen 2007). Se sisältää myös tavoitteiden ja aikataulun laadinnan sekä opinnäytetyön esittämisen. Ominaista opinnäytetyöprosessille on yhteistyö eri osapuolten kesken jolloin se on sekä yksilöllinen että yhteisöllinen oppimisprosessi. (Frilander-Paavilainen 2005.) Tutkimustulokset osoittavat, että opiskelijoiden osaaminen paranee opinnäytetyöprosessin aikana (Mattila ym. 2005). Hakalan (2004) mukaan opinnäytetyö on ”*pyörähtelevä prosessi*”, joka voidaan jakaa osaprosesseihin. Osaprosessit koostuvat tutkimus- ja kehittämistyön vaiheista. Prosessin aikana opinnäytetyön tekijä huomaa että tekeminen on muutakin kuin hallittua etenemistä kohti tavoitetta. Aina ei esimerkiksi voi suunnitella kaikkea tarkasti ja suunnitelmista voi joutua poikkeamaan. Opinnäytetyöprosessi on aina yksilöllinen, vaikka prosessissa on yhteisiä vaiheita (Jolkkonen 2007). Leinosen (2012) tutkimuksessa nousi esiin, että terveysalan opinnäytetyöprosessissa kulkee tutkimusetiikan lisäksi koko ajan mukana terveysalan etiikan ymmärtäminen ja sen soveltaminen.

Tässä tutkimuksessa puhutaan hoitotyön opiskelijoiden opinnäytetyöprosessista. Opinnäytetyöprosessia on edelleen tärkeää kehittää jotta opiskelijoiden opinnäytetöiden etenemistä voidaan tukea entistä paremmin, opinnäytetöiden laatua voidaan kehittää, opiskelijat saavat opintonsa päätökseen normaalissa ajassa ja pääsevät siirtymään työelämään.

2.4 Opettajan rooli opinnäytetyöprosessissa

Opettajan rooli opiskelijan opinnäytetyöprosessissa on moninainen ja koostuu useasta eri osa-alueesta. Oppimisen eri vaiheissa opettajan tehtävänä on turvata hyvät edellytykset oppimiselle (Greer ym. 2010, Horsfall ym. 2012). Kun opettaja on innostunut, välittyy se opiskelijoille ja vie eteenpäin positiivisen ilmapiirin muodostumista (Repo 2010). Suotuisaan ilmapiirin vaikuttaa opettajan kuunteleva ja tasavertainen vuorovaikutus. Opiskelijat rohkaistuvat ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan oppimisilmapiirin ollessa hyvä. (Nummenmaa & Lautamatti 2004, Repo 2010.) Pienryhmien käyttö ja keskustelu edistävät reflektiivistä oppimista ja kriittistä ajattelua (Plazer ym. 2000). Tutkitun tiedon käyttöä opettaessa pitää Heikkilän (2005) mukaan suosia juuri opiskelijakeskeisiä ja yhteistoiminnallisia menetelmiä.

Opinnäytetyön valmistumiseksi on välttämätöntä että opiskelijalla mielenkiintoa työtä kohtaan. Ohjauksen avulla opettaja voi vaikuttaa, tukea opiskelijaa ja ylläpitää motivaatiota. (Nummenmaa & Lautamatti 2004.) Opiskelijat toivovat opettajalta tukea jaksamiseen, kannustamista ja suoria ohjeita opinnäytetyötä tehdessään (Havukainen 2008). Ohjaaja voi vahvistaa ohjauksella opiskelijan sitoutumista opinnäytetyöprosessiinsa, jolla on tärkeä merkitys opinnäytetyön tekemisessä (Leinonen 2007). Opiskelijoiden oppimiseen vaikuttaa saatu palaute (Nummenmaa & Lautamatti 2004, Plazer ym. 2000). Hyödyllisintä opiskelijalle on nopean ja kehittävän palautteen saaminen (Nummenmaa & Lautamatti 2004). Opettajan ollessa joustava voi opiskelija pyytää ohjausta silloin kun hän sitä tarvitsee. Opettajan tehtävänä on opiskelijan tukeminen ja ymmärtäminen sekä ohjaaminen itsenäiseen ajatteluun. Opettaja käsittelee ja käy keskustelua opiskelijan kanssa opinnäytetyön tavoitteista. Esitettyjen kysymysten avulla opiskelija löytää itse ratkaisuja. Kannustava ohjaaja antaa opiskelijalle positiivista palautetta ja on opinnäytetyöntekijän yhteistyökumppani. (Frilander-Paavilainen 2005.) Opinnäytetyöprosessissa pitää tehdä tilaa muun muassa joustaville oppimisprosesseille, yhteisöllisyyden vahvistamiselle ja voimaannuttavalle vertais- ja ohjauskulttuurille. Uusien ohjausmuotojen kehittäminen ammattikorkeakouluissa olisikin suotavaa. Uuden kehittäminen auttaa löytämään omalle opetus- ja ohjaustyölle merkitystä. (Leinonen 2012.)

Tässä tutkimuksessa opettajan roolilla tarkoitetaan kaikkia niitä opettajan toimia, joilla on merkitystä hoitotyön opiskelijoiden menetelmäosaamiseen ja opinnäytetyöprosessin etenemiseen.

2.5 Kehittämistoiminta ja kehitetyt asiat tutkimuskohteen kehittämishankkeessa

Kehittämistoiminnan määritelmä on hyvin moninainen. Kehittämisen päämääränä on muutos, jonka tavoitteena on parempi tai tehokkaampi toimintatapa tai -rakenne. Kehittämistoiminnan lähtökohdilla, toiminnan kohteella, laajuudella ja tavalla miten se organisoidaan voi olla huomattavaa vaihtelua. Kehittämistoiminnalla voidaan pyrkiä toiminnan rakenteen tai toimintatavan kehittämiseen. Se voi olla laajaa tai yksikkökohtaista ja sisäistä tai ulkopuolelle suunnattua. Kehittäminen voi olla toimijoiden itse määrittelemää tai ulkoa päin määriteltyä. Se voi olla hankkeisiin perustuvaa tai jatkuvaa ja uuden keksimistä tai hyvän toimintatavan levittämistä. (Toikko & Rantanen 2009.) Tilastokeskuksen (2016) mukaan kehittämistoimintaan liittyy lisäksi tutkimustoiminta, jolla tarkoitetaan järjestelmällistä menettelytapaa tiedon kartuttamiseksi ja sen hyödyntämistä uudenlaisten asioiden löytämiseksi. Tutkimus- ja kehittämistoiminta sisältää kehittämistyön lisäksi perus- ja soveltavan tutkimuksen. Kehitystyötä voidaan myös ajatella laajemminkin tiedon tuottamisen näkökulmasta, jolloin se ei ole enää sitoutunut soveltavaan tai perustutkimukseen. Useasti tarvitaan käytännöstä kasvavaa tuntemusta, joka ei mukaudu tieteenaloihin perustuviin tutkimuksen periaatteisiin. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta käsitteenä on sellainen, joka kuvaa tutkimus- ja kehittämistoiminnan yhteyttä. Tällöin käytännöstä nousevat kysymykset ja ongelmat ohjaavat tiedon tuottamista. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta tavoittelee myös muutosta, mutta samanaikaisesti tuotetaan perusteltua tietoa. (Toikko & Rantanen 2009.) Elo ja Feldt (2008) määrittelevät että kehittämishankkeissa on tietyt vaiheet jotka koostuvat tarpeen tunnistamisesta, tilanteen analyysistä, tavoitteista ja suunnitelmasta sekä toteutuksesta ja arvioinnista. Eri osa-alueet tulee hallita, jotta kehittämishanke voi onnistua. Kehittäminen ei ole yksittäinen asia, vaan se on osa laajempaa ja pitkäjänteistä kehitystyötä (Paasivaara ym. 2008). Seppänen-Järvelän ja Vatajan (2009) mukaan kehittämisen toimenpiteet perustuvat siihen millaisena sen mahdollisuudet nähdään ja mitä kehittämisen tuloksina odotetaan. Kehittäminen on siis menettelytapa, jossa järjestelmällisesti toimitaan tavoitteen saavuttamiseksi.

Ammattikorkeakouluissa tehdään soveltavaa tutkimus- ja kehittämistyötä, joka palvelee opetusta sekä tukee työelämää, elinkeinoja ja alueen kehitystä (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016). Opettajilla on tärkeä rooli opinnäytetöiden kehittämisessä (Frilander-Paavilainen 2005). Opinnäytetyöprosessin kehittäjien kehittämisen päämäärä on yhdenmukainen muiden kehittämis- tai tutkimustyötä tekevien tavoitteiden kanssa. Kehitys- ja tutkimustyössä on tärkeää varmistaa, että saavuttamatonta päämäärää etsitään jatkuvasti yhdessä. (Jolkkonen 2007.) Ammattikorkeakoulun kehittämistyössä tulisi kiinnittää huomio koko oppimisprosessin kehittämiseen ja ottaa käyttöön

vaihtoehtoisia opetusmenetelmiä (Kalima 2011). Kehittämistyötä tulisi kohdistaa muun muassa oppimisympäristön laatuun, yhteistyöhön eri osapuolten kesken, ohjauksen suuntaviivoihin ja vuorovaikutuksen parantamiseen (Frilander-Paavilainen 2005). Työelämäyhteistyö ja yhteistyö tutkijoiden kanssa auttavat saamaan ennakkotietoa tulevaisuuden ja työelämän muutoksista (Vesterinen 2005).

Tässä tutkimuksessa kehittämistoiminnalla tarkoitetaan tutkimuksen kohteena olevan suomalaisen ammattikorkeakoulun hoitotyön opiskelijoiden opinnäytetyöprosessin kehittämistä, joka on saanut alkunsa ammattikorkeakoulun omasta sisäisestä opetuksen kehittämishankkeesta. Lähtökohtina kehittämiselle ovat olleet tarve tehostaa ja tukea opiskelijoiden opintojen etenemistä, edistää tutkintojen valmistumista ja tutkimus- ja kehittämismenetelmä sekä opinnäytetyöopintojaksojen eriaikaisen alkamisen tuomat haasteet. (Opinnäytetyöprosessin resurssiviisaus: prosessin toteutuminen toiminnallisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla 2013.) Kehittämisprosessissa tutkimus- ja kehittämismenetelmäopintojaksot sekä opinnäytetyön tekeminen on muutettu alkavaksi samanaikaisesti ja yhdistetty niin, että tutkimusmenetelmiä opiskellessa aloitetaan jo oman opinnäytetyön työstäminen. Opintojaksojen sisällöt, sähköinen opinnäytetyöalusta (Moodle pohja), seminaarit ja opintojakson käsikirja on muutettu sellaisiksi, että opinnäytetyön tekemisen aloittaminen ja menetelmäopintojen yhtenäinen alkaminen ovat mahdollisia. Opinnäytetyöprosessin kehittämiseen on kuulunut myös opettajien toimintatapojen yhtenäistäminen, ohjauksen ja ohjaustapojen kehittäminen, digiopetuksen lisääminen, yhteistyön tiivistäminen työelämän kanssa ja opinnäytetöiden tekeminen ammattikorkeakoulun omiin kehittämishankkeisiin. Opiskelijoille on mahdollistettu osallistuminen paikasta riippumatta tiettyjen luentojen kuuntelemiseen ja seminaareihin sekä opinnäytetyöohjaukseen reaaliaikaisesti verkko-opetusjärjestelmän avulla. (Kanerva 2016.)

3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSTEHTÄVÄT

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on kuvata erään suomalaisen ammattikorkeakoulun opettajien kokemuksia hoitotyön opiskelijoiden menetelmäosaamiseen ja opinnäytetyöprosessin etenemiseen liittyvistä tekijöistä opinnäytetyöprosessin kehittämisen jälkeen. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa, jonka avulla menetelmäopintoja ja opinnäytetyöprosessia voidaan kehittää opiskelijoiden opinnäytetyöprosessin etenemisen tukemiseksi sekä tutkintojen valmistumisen edistämiseksi.

Tutkimustehtävät ovat:

1. Millaisia kokemuksia opettajilla on opiskelijoiden menetelmäosaamiseen liittyvistä tekijöistä opinnäytetyöprosessin kehittämisen jälkeen?
2. Millaisia kokemuksia opettajilla on opiskelijoiden opinnäytetyöprosessin etenemiseen liittyvistä tekijöistä opinnäytetyöprosessin kehittämisen jälkeen?

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Tutkimuksen metodologiset lähtökohdat

Tutkittavaa ilmiötä on pyritty lähestymään mahdollisimman avoimesti, kuten laadullisessa tutkimuksessa menetellään (Kylmä & Juvakka 2007). Tutkimusaineiston hankinnan lähtökohtana pidetään tutkimusongelmaa tai tehtävää, joiden perusteella päätetään, miten aineisto kerätään. Valintaa ohjaa se, millaista tietoa tutkittavasta ilmiöstä etsitään. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009.) Tavoitteena on tutkittavan ilmiön (Hirsjärvi ym. 2013, Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009) ja tutkimukseen osallistuvien näkemysten (Kylmä & Juvakka 2007) ymmärtäminen. Tutkimuksessa käytettiin laadullista menetelmää, sillä opinnäytetyöprosessin etenemistä ja opiskelijoiden menetelmäosaamista opettajien kokemusten näkökulmasta katsottuna on tutkittu vähän. Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata opettajien kokemuksia hoitotyön opiskelijoiden menetelmäosaamiseen ja opinnäytetyöprosessin etenemiseen liittyvistä tekijöistä opinnäytetyöprosessin kehittämisen jälkeen, jolloin esiin tuli opettajien näkemys tiedon luoja (Kylmä & Juvakka 2007). Kehittämistoimenpiteiden myötä yhdistetyt opintojaksot toteutettiin kyseisessä kontekstissa ensimmäistä kertaa, joka tuki laadullisen tutkimusmenetelmän valintaa. Laadullinen tutkimusmenetelmä mahdollisti myös tutkimustehtävien tarkentumisen analyysin aikana (Kylmä & Juvakka 2007).

4.2 Aineiston keruu ja tutkimukseen osallistujat

Tutkimukseen osallistujien määrä ei ollut suuri (Kylmä & Juvakka 2007, Tuomi 2007). Se koostui erään suomalaisen ammattikorkeakoulun seitsemän (N=7) opettajan haastattelusta. Määrän sijaan tutkimukseen osallistumisessa tärkeämpää oli osallistujien kokemus hoitotyön opiskelijoiden opinnäytetyö opintojen opettamisesta uudella kehitetyllä tavalla kyseisessä kontekstissa sekä mahdollinen kokemus opintojen kehittämisestä (Kankkunen & Vehviläinen- Julkunen 2015, Kylmä & Juvakka 2007, Tuomi & Sarajärvi 2013). Otanta oli tarkoituksenmukainen (Kankkunen & Vehviläinen- Julkunen 2015, Kylmä & Juvakka 2007) ja harkittu (Tuomi & Sarajärvi 2013). Suurin osa (N=5) tutkimukseen osallistujista oli ollut kehittämässä opintojaksoja. Tärkeää oli myös

tutkimukseen osallistuneiden opettajien halukkuus keskustella tutkittavasta ilmiöstä (Kylmä & Juvakka 2007). Tutkimusaiheesta tietävät opettajat tutkija sai tietoonsa ammattikorkeakoulun yhteyshenkilöltä. Tulevasta tutkimuksesta tutkija kävi myös kertomassa opinnäytetyöohjaajien kokouksessa.

Ensimmäinen yhteydenotto tutkimukseen suunnitelluille osallistujille toteutettiin sähköpostin välityksellä. Sähköpostin liitteenä oli tiedote tutkimuksesta (Liite 1), jossa kerrottiin tutkimuksesta ja kirjallinen suostumus tutkimukseen osallistumisesta (Liite 2). Tuomen ja Sarajärven (2013) mukaisesti haastatteluiden onnistumisen edistämiseksi tutkimukseen mahdollisesti osallistuville lähetettiin sähköpostin mukana ennakoon tutustuttavaksi taustakysymykset ja haastatteluteemat sekä lisäksi muistilista kehittämistoimenpiteistä (Liite 3). Ennen yhteydenottoa hankittiin asianmukainen tutkimuslupa organisaatiosta (Kylmä & Juvakka 2007). Haastatteluajat sovittiin erikseen sähköisesti verkossa olevan Doodle ajanvarausjärjestelmän kautta. Tutkija lähetti suunnitelluille osallistujille ajanvarausjärjestelmän kautta 22 aikaa, joista osallistujat valitsivat itselleen sopivan. Järjestelmä mahdollisti aikojen näkymisen kaikille niin, etteivät osallistujat nähneet toistensa tietoja. Kaikille tutkimukseen osallistujille eivät valmiit ajat sopineet. Heidän kanssaan ajat sovittiin erikseen.

Tutkimusaineisto kerättiin yksilöhaastatteluin helmikuussa 2017. Tutkija haastatteli tutkimukseen osallistujat kasvokkain. (Kylmä & Juvakka 2007.) Aineiston keruumenetelmänä haastattelu oli joustava (Hirsjärvi ym. 2013, Tuomi & Sarajärvi 2013) ja perusteltu. Kasvokkain tapahtuvan yksilöhaastattelun myötä tutkijalla oli mahdollisuus ymmärtää perusteellisemmin opettajien kokemusten tuottamaa tietoa (Kankkunen & Vehviläinen- Julkunen 2015) ja selventää vastauksia (Hirsjärvi ym. 2013) sekä esille tuotuja asioita (Tuomi & Sarajärvi 2013). Haastatteluja varten tutkija laati etukäteen haastatteluteemat, jotka pohjautuivat tutkimustehtäviin (Kankkunen & Vehviläinen- Julkunen 2015) sekä muistilistan kehittämishankkeessa kehitetyistä asioista haastattelujen tueksi (Liite 3). Haastattelutilanteissa teemojen kysymysjärjestys vaihteli (Kankkunen & Vehviläinen- Julkunen 2015) tilanteiden mukaan. Haastatteluiden edetessä tutkija esitti tarkentavia kysymyksiä ja pyrki syventämään tutkimukseen osallistujien vastauksia (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009, Tuomi & Sarajärvi 2013). Liian yksityiskohtaisia kysymyksiä pyrittiin välttämään, jottei menettäisi merkityksellisiä asioita tutkittavasta ilmiöstä ja ettei aineiston analyysi jäisi suppeaksi. Haastatteluja tehdessä tutkija pyrki ottamaan huomioon opettajat tutkimuksen etenemisen määrittäjinä. (Kylmä & Juvakka 2007.)

Haastattelupaikka valittiin opettaja ajatellen (Kankkunen & Vehviläinen- Julkunen 2015). Haastattelut toteutettiin organisaation tiloissa, jotta tutkimukseen osallistujien ei tarvinnut käyttää aikaa siirtymiseen. Haastattelutiloja varatessa tutkija pyrki kiinnittämään huomioita tilojen häiriöttömyyteen. Jokaiseen haastatteluun varattiin aikaa noin tunti, joutaen kuitenkin tilanteen mukaan. Tutkimukseen osallistujia informoitiin haastattelun arvioidusta pituudesta (Kylmä & Juvakka 2007). Informointi toteutettiin sekä osallistujille lähetettävän tiedotteen kautta että juuri ennen haastattelun aloittamista. Jokaiseen haastatteluun tila varattiin varmuuden vuoksi aina kahdeksi tunniksi kerrallaan.

Haastattelut nauhoitettiin tutkijan omalla älypuhelimella ja varmuuden vuoksi myös nauhurilla. Nauhoitukseen pyydettiin lupa tutkimukseen osallistujilta. Ennen haastatteluja tutkija tarkisti välineiden toimivuuden (Kylmä & Juvakka 2007). Nauhurin käyttö osoittautui lopulta turhaksi, sillä kaikki puhelimeen nauhoitetut haastattelut toimivat hyvin ja haastattelut saatiin tallennettua ongelmitta tietokoneelle.

4.3 Aineiston analyysi

Tutkimuksen tutkittavana ilmiönä ei ollut kieli ja kielenkäyttö vaan opettajien kokemukset, joten tutkija päätyi haastattelujen kirjoittamiseen tekstiksi niin, että puhutut lauseet kirjoitettiin sanasta sanaan (Kankkunen & Vehviläinen- Julkunen 2015, Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009). Tutkija litteroi haastattelut, jolloin yhtä aikaa tapahtui aineistoon perehtymistä sekä jo alustavaa analyysiä (Kylmä & Juvakka 2007). Haastatteluiden pituus vaihteli 31 – 69 minuutin välillä ja niiden kirjoittaminen kesti yhdestä työpäivästä (Kylmä & Juvakka 2007) vajaaseen kahteen työpäivään. Litteroitua tekstiä muodostui yhteensä 90 sivua (fontti Times New Roman, fonttikoko 12, riviväli 1,5).

Sisällönanalyysi on systemaattinen ja objektiivinen keino tutkittavan ilmiön kuvailuun ja ymmärtämiseen (Elo & Kyngäs 2007), jonka tavoitteena on tutkittavan ilmiön kattava ja tiivis esittäminen (Kankkunen & Vehviläinen- Julkunen 2015). Metodien avulla voidaan lisätä tiedon ymmärtämistä (Elo & Kyngäs 2007). Tutkimusaineisto analysoitiin käyttäen induktiivista sisällön analyysiä, joka perustuu pääasiassa induktiiviseen päättelyyn ja jota johdattaa tutkimuksen tarkoitus sekä kysymyksen asettelu. Litteroinnin jälkeen, syvällisemmän ymmärtämisen

saavuttamiseksi, tutkija luki aineiston läpi useaan kertaan. Tämän jälkeen aineistosta selvitetiin mitä se kertoi opettajien kokemana hoitotyön opiskelijoiden menetelmäosaamisesta ja opinnäytetyöprosessin etenemisestä opinnäytetyöprosessin kehittämisen jälkeen. Aineistosta haettiin ja tunnistettiin opettajien kokemuksia kuvaavia tekstin osia. Alkuperäisilmaisuihin (N=218) (1. tutkimustehtävä 72 ilmaisua, 2. tutkimustehtävä 146 ilmaisua) ja pelkistyksiin (N=340) (1. tutkimustehtävä 141 pelkistystä, 2. tutkimustehtävä 199 pelkistystä) merkittiin, mistä haastattelusta kukin ilmaisu oli. Pelkistykset tehtiin niin, ettei alkuperäinen sisältö kadonnut. (Kylmä & Juvakka 2007, Kylmä ym. 2008, Tuomi & Sarajärvi 2013.) Analyysiyksikkö määräytyi tutkimustehtävien ja aineiston mukaan (Kankkunen & Vehviläinen- Julkunen 2015) ollen tässä tutkimuksessa lause tai lauseiden muodostama kokonaisuus. Molemmista tutkimustehtävistä tehtiin omat analyysit. Pelkistämisen jälkeen aineisto purettiin osiin ja sisällöllisesti samankaltaiset osat yhdistettiin alaluokiksi (N=55) (1. tutkimustehtävä 27 alaluokkaa, 2. tutkimustehtävä 27 alaluokkaa), jotka nimettiin pelkistyksiä kuvaaviksi. Analyysiä jatkettiin yhdistämällä alaluokkia yläluokiksi (N=17) (1. tutkimustehtävä 9 yläluokkaa, 2. tutkimustehtävä 8 yläluokkaa), jolloin kokonaisuus tiivistyi. Yläluokat nimettiin niin, että ne kattoivat alaluokat. Pelkistämisen, ryhmittely ja abstrahointi muodostuivat lopulta synteeksiksi ja lopputuloksena saatiin vastaus tutkimuksen tarkoitukseen ja tutkimustehtäviin. (Kylmä & Juvakka 2007, Tuomi & Sarajärvi 2013.) Analyysi eteni yksittäisten opettajien haastattelujen kuvauksista yleiskuvaukseen (Kylmä ym. 2008). Esimerkki analyysin etenemisestä yhden yläluokan osalta on esitetty taulukossa 1. Tiedonkeruu, analyysi ja tuloraportointi kulkivat aineiston analyysin ajan käsi kädessä (Elo ym. 2014) alkaen haastatteluiden ja litteroinnin vuorottelulla jossa tapahtui alustavaa analyysiä jatkuen aina tuloraportointiin, jonka aikana analyysi vielä tarkentui. Analyysin edetessä tutkija palasi useaan otteeseen alkuperäisaineistoon (Kankkunen & Vehviläinen- Julkunen 2015). Tutkimustehtäviä muotoiltiin ja tarkennettiin analyysin edetessä (Kylmä & Juvakka 2007), sillä aluksi ne eivät olleet riittävän väljät ja tutkimuskysymysten sanamuoto oli epäselvä. Tutkimustehtävien määrä väheni myös analyysin aikana kolmesta kahteen. Kolmas tutkimustehtävä, opettajien kokemukset tutkintojen valmistumisesta yhdistettiin tutkimustehtävään kaksi. Syynä yhdistämiseen olivat vähäiset alkuperäisilmaukset tutkimustehtävään liittyen ja tutkimustehtävän kolme sisältyminen opinnäytetyöprosessin etenemiseen. Kolmas tutkimustehtävä muotoutui lopulta omaksi alaluokakseen tutkimustehtävän kaksi alle.

Taustamuuttujia kuvattiin frekvensseinä ja prosenttilukuina. Niiden tarkoituksena oli kuvailla tutkimukseen osallistujien taustoja, jolloin tutkimuksen siirrettävyyttä voitaisiin parantaa (Kylmä & Juvakka 2007). Taustamuuttujina (Liite 3) kysyttiin tutkimukseen osallistuvien ikää ja sukupuolta,

tutkimukseen osallistujien omaa koulutustaustaa, kokemusta ammattikorkeakoulussa opettamisesta vuosina, kokemusta opinnäytetöiden ohjaamisesta vuosina sekä kokemusta hoitotyön opiskelijoiden opinnäytetyöopintojaksojen opettamisesta ja tutkimus- ja kehittämismenetelmäopintojaksojen opettamisesta vuosina. Analyysia tehdessä tutkija jätti taustakysymyksistä pois sukupuolen tutkimukseen osallistuvien anonymiteetin suojelemisen vuoksi ja koulutustausta muotoiltiin korkeimmaksi koulutukseksi. Lisäksi kokemus opinnäytetyöopintojaksojen opettamisesta vuosina jätettiin pois, sen osoittautuessa lähes samaksi kuin kokemus opinnäytetöiden ohjaamisesta vuosina.

Taulukko 1. Esimerkki analyysin etenemisestä

Alkuperäisilmaisu	Pelkistys	Alaluokka	Yläluokka
"...kun pitää antaa... rakentavaa palautetta ja sellaista että nyt pitää korjata ja pitää tehdä näin... Niin se, että se opiskelija... lähtee siitä sitten loppujenlopuksi... sellaisella ajatuksella pois ja tekemään sitä työtä, että hän ei ole harmistuksissaan kauheesti..."	Rakentavan palautteen antamista opiskelijaa loukkaamatta	Opettajan toiminnan vaikutus	OPETTAJAN MERKIT YKSELLISYYSS OPIKSELIJAN PROSESSISSA
"... he yrittävät välillä vedota myös siitä että ei tarvii... kun joku muukin on joskus päässyt helpommalla jostain... pitää olla siis tasa-arvoinen ja tasapuolinen..."	Opettajan tasavertaisuutta jotta opiskelijat eivät pääse toisiaan helpommalla		
"...on riittävän tiukka ja vaativa, jotta saavutetaan sitten ne osaamistavoitteet... ei saa olla lepsu. Sitten siitä, sitten se prosessi ei etene."	Riittävää vaatavuutta jotta prosessi etenee		
"Tietenkä se on voinut edellyttää opettajalta myöskin joustavuutta että ohjaus on sitten kun opiskelijat harjoittelujaksolla vapautuu työstään"	Opettajan joustavuutta sopivan ohjausajan löytämiseksi		
"Pakkohan... on olla rajat... eihän siinä ole muuten loppua. Että aina, aina tulee... joku juttu joka menee tärkeämmäksi."	Rajoista kiinnipitämisen tarkeyttä		
"...mä yritän... selviää sen, että mikä on ongelma tai mikä on syy että opiskelija ei etene ja sitten yritän keksiä siihen jonkun sopivan intervention jotta saisin henkilön... innostumaan asiasta tai... mikä se tuki on mitä kukakin tarvitsee."	Etenemättömyyden syyn selvittäessä yritystä löytää sopiva tuki opiskelijalle Etenemättömyyden syyn selvittäessä yritystä löytää sopiva interventio opiskelijan innostamiseksi		
"...kun opinnäytetyön aiheet annetaan vaikka tänään, niin saman viikon aikana... tietää ohjaajan..."	Ohjaajan saa tietää saman viikon aikana kun aiheet annetaan	Ohjaus etenemisen tukena	
"...hyvin paljon nyt myöskin ylimääräisiä ryhmäohjauksia ollaan pidetty... myös harjoitteluaikoina."	Ohjausta antamista opiskelijoiden ollessa harjoittelujaksolla		
"...miten annetaan palautetta opiskelijalle... esimerkiksi mä kyllä annan ihan niin sitä että mä teen sähköiset merkinnät siihen opinnäytetyöhön ja ihan parhaimmillaan... merkinnät... opiskelijalle ennen hänen ohjauksen tuloa jotta hän lukee ne kommentit... siten... päästään eteenpäin näppärimmän..."	Ennen ohjauksen tuloa opiskelijalle etukäteen luettavaksi lähetetyt kommentit vievät ohjausta eteenpäin		
"...se et miten se kemia opiskelijan kanssa toimii... et pääsee samalle aaltopituudelle ja... opiskelija pääsee siitä sitten eteenpäin."	Toimiva yhteistyö opettajan ja opiskelijan välillä vie opiskelijaa eteenpäin		
"...osa opiskelijoista tarvitsee... yksilöllisemmän ohjauksen..."	Osa opiskelijoista tarvitsee yksilöllisempää ohjausta		
"...ryhmäohjaus on silloin hyvä kun kaikilla on vähän jonkun saman teeman ympärillä sitä työstettävää..."	Ryhmäohjaus hyvä teeman ollessa kaikille sama		
"...alkuun mielellään painotetaan ryhmäohjausta koska kaikille tulee ihan samoja asioita... niin et saataisiin sitten enemmän siihen yksilöohjauksen käyttöä sellaisiin asioihin mitä just se..."	Ryhmäohjauksia painotettaessa enemmän tilaa yksilöohjauksen yksilöllisille asioille		

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

5.1 Taustatiedot

Tutkimusaineisto koostui seitsemästä ammattikorkeakoulun opettajan haastattelusta. Heillä oli kokemusta opinnäytetyöprosessin kehittämisestä ja/tai he olivat opettaneet uudella kehitetyllä tavalla. Haastateltavat olivat iältään 53– 61-vuotiaita. Koulutukseltaan tutkimukseen osallistujat olivat maistereita (43%), lisensiaatteja (28,5%) ja tohtoreita (28,5%). Tutkimukseen osallistujilla oli useiden vuosien kokemus ammattikorkeakoulussa opettamisesta. Kokemus vaihteli 16– 26 vuoden välillä. Suurin osa (72%) tutkimukseen osallistujista oli opettanut ammattikorkeakoulussa 22– 26 vuotta. Opettajien kokemus opinnäytetöiden ohjaamisesta vaihteli 8– 26 vuoden välillä ja yli puolella (57%) oli ohjauskokemusta 20– 29 vuotta. Tutkimukseen osallistujista 43% oli opettanut menetelmäopintoja alle 10 vuotta ja 43% 10– 19 vuotta. Yhdellä tutkimukseen osallistuneista oli menetelmäopintojen opettamisesta kokemusta yli 30 vuotta. Kokemus menetelmäopintojen opettamisesta vaihteli 2–35 vuoden välillä. (Taulukko 2.)

Taulukko 2. Osallistujien taustatiedot

Taustamuuttuja	Osallistujat (N=7)	
	n	%
Ikä		
50 – 54 vuotta	2	29
55 – 59 vuotta	4	57
60 – 64 vuotta	1	14
Korkein koulutus		
Maisteri	3	43
Lisensiaatti	2	28,5
Tohtori	2	28,5
Kokemus AMK:ssa opettamisesta vuosina (väliaikainen AMK mukaan lukien)		
12 - 16 vuotta	1	14
17 - 21 vuotta	1	14
22 - 26 vuotta	5	72
Kokemus opinnäytetöiden ohjaamisesta vuosina		
Alle 10 vuotta	1	14
10 - 19 vuotta	1	14
20 - 29 vuotta	4	57
30 vuotta tai enemmän	1	14
Kokemus menetelmäopintojen opettamisesta vuosina		
Alle 10 vuotta	3	43
10 - 19 vuotta	3	43
20 - 29 vuotta	0	0
30 vuotta tai enemmän	1	14

5.2 Menetelmäosaamiseen liittyvät tekijät

Opettajat kokivat opinnäytetyöprosessin kehittämisessä tehtyjen **kehittämistoimenpiteiden edistäneen osaamista**. Kehittämistoimista huolimatta nousi esiin, **ettei osalla opiskelijoista menetelmäosaaminen muuttunut, eikä nykymalli takaa vielä parhainta osaamista**. Menetelmien oppimisessa **lyhyt aika haastoi osaamista**. Opettajat kokivat opiskelijoiden **osaamisen arvioinnin haasteelliseksi** ja menetelmäosaamisen kannalta **rinnakkain kulkevat menetelmä- ja opinnäytetyöopinnot tärkeiksi**. Opettajien kokemuksista nousi esiin **opiskelijoiden vaikutus osaamiseensa, opettajan vaikutus opiskelijan osaamiseen ja muiden opintojen vaikutus osaamiseen**. (Kuvio 1.)

Kehittämissuositukset osaamisen edistäjänä

- Tehtävien kautta osaamisen varmistamista
- Opetuksen sisällön muutokset osaamisen edistäjinä
- Käsikirja osaamisen edistäjänä

Osalla opiskelijoista menetelmäosaamisessa ei muutosta

- Pärjääminen entisenlaista
- Opeteltaviin asioihin palaaminen entisenlaista

Nykymalli ei takaa parhaita osaamista

- Osaaminen jää pinnalliseksi
- Opintoja valuu hukkaan
- Haasteita opintojen organisoimisessa
- Lisäopinnoille tarvetta
- Oikea-aikaiset opinnot tärkeitä

Tiivis aikataulu osaamisen haaste

- Lyhyt aika paremman ymmärtämisen haasteena
- Seminaarien lyhyt väli oppimisen haasteena

Osaamisen arviointi haasteellista

- Arviointi vaikeaa
- Osaamisen mittarin valinta haasteellista
- Opinnäytetyön tekotapa vaikuttaa osaamiseen

Rinnakkain kulkevat menetelmä- ja opinnäytetyöopinnot tärkeät

- Opintojen limittyminen mahdollistaa osaamista
- Omassa työssä käytetty menetelmä osataan

Opiskelijan vaikutus osaamiseensa

- Asioiden soveltaminen haaste
- Asenne osaamisen estäjä
- Asenne osaamisen mahdollistaja
- Elämäntilanne osaamisen haastaja

Opettajan vaikutus opiskelijan osaamiseen

- Annetuilla ohjeilla merkitystä
- Kertaus muistamista palauttava tekijä
- Opettajien työpanos tarpeellinen osaamisen lisäämisessä
- Opettajien laajemman yhteistyön puute osaamisen lisäämisen rajoittaja

Muiden opintojen vaikutus osaamiseen

- Palaute muille opinnoille tärkeää
- Muut opinnot mahdollinen kuormittaja

Kuvio 1. Opettajien kokemukset opiskelijoiden menetelmäosaamiseen liittyvistä tekijöistä opinnäytetyöprosessin kehittämisen jälkeen

Opettajat kokivat **kehittämistoimenpiteiden edistäneen osaamista**. Tähän liittyi *tehtävien kautta osaamisen varmistaminen, opetuksen sisällön muutokset osaamisen edistäjinä ja käsikirja osaamisen edistäjänä*. Tehtävien kautta osaamisen varmistamiseen liittyi teorian ja empirian yhdistäminen tehtäviä tekemällä. Opettajat pyrkivät tehtävien kautta varmistamaan tutkimuksen soveltamista oman työn kehittämiseen, tutkimusten luotettavuuden arviointia, tutkimusten lukemisen osaamista, tutkimusten ymmärtämistä ja syvällisempää osaamista tehtävien kehittämisen jälkeen.

”...täytyy ja on pyrittykin varmistamaan niiden tehtävien kautta, että tulee mahdollisimman laaja-alaisesti sitten niitä asioita mitä mitä niin kuin siihen yleissivistykseen kuuluu, jotta sitten ymmärtää myöhemmin tutkimuksia ja osaa lukea niitä ja toisaalta niitä tuloksia myöskin arvioida suhteessa, että kuinka luotettavia ne on ollut ja miten niitä voisi sitten soveltaa oman työnsä kehittämiseen.”

Opetuksen sisällön muutoksiin osaamisen edistäjänä liittyi tiedonhaun eteenpäin meneminen, valmiiksi tarjoillun verkkomateriaalin hyödyntäminen ja systemaattisempi mallista oppiminen. Luentojen yhteydessä katsottavien artikkeleiden myötä opetettu teoria alkoi elämään ja jotkut asiat aukesivat paremmin opiskelijoille.

”...luennoista on yritetty saada vähän enemmän sellaisia toiminnallisia, että niistä tulisi vähän kiinnostavampia, etteivät ne olisi pelkkiä luentoja... Esimerkiksi... tuotu erilaisia artikkeleita mitä he katsovat siinä luentojen yhteydessä että se alkaisi vähän se asia elämään... Eli yritetään löytää aina siitä tekstistä se vastaava mitä siellä teoriassa tulee...”

Käsikirja osaamisen edistäjänä sisälsi hyvistä opinnäytetöistä annetut malliesimerkit ja käsikirjassa olevat hyvät metodilähteet. Käsikirjassa oli kriteerit mihin kiinnitetään huomiota ja tehtävien ohjeet. Käsikirjan toimi myös työvälineenä.

”... käsikirja sisältää kaiken sen materiaalin, mitä oikeastaan sitten opintojaksojen työstämiseksi tarvitaan... siellä on paljon ohjeita ja siellä on tehtävien instruktioita... ajattelisin että hyvä työväline.”

Opettajat kokivat että kehittämistoimista huolimatta **osalla opiskelijoista menetelmäosaamisessa ei tapahtunut muutosta**. Tämä näkyi *entisenlaisena pärjäämisenä ja opeteltaviin asioihin entisenlaisena palaamisena*. Entisenlainen pärjääminen ilmeni niin, ettei opiskelijoiden metodiosaamisen pärjäämisessä ja opiskelijoiden menetelmäopintojen yhdistämisen osaamisessa opinnäytetyöaiheeseensa ollut muutosta aiempaan.

”On opiskelijoita jotka, jotka tuota jotenkin tavattoman hyvin hoksaa tämän ajatuksen. He lähtevät työstämään niitä tehtäviä mitkä tässä menetelmäopinnoissa on ja osaa sen sitoa siihen omaan aiheeseen ja sitten on opiskelijoita joilla ei ole pienintäkään käryä mitä pitää tehdä. Elikkä siinä kohdassa ei ole mielestäni tapahtunut mitään verrattuna aikaisempaan...”

Opeteltaviin asioihin entisenlaiseen palaamiseen liittyi entisenlainen materiaaleihin palaaminen, asiaan nopeampi kiinni pääseminen, menetelmäkirjallisuuteen palaaminen, asioiden työstäminen, luentoihin palaaminen ja ohjauksesta hyötyminen.

”...ihan samalla tavalla kuin ennenkin toiset, toiset saa langan päästä nopeammin kiinni, toiset työstää asiaa. He palaavat luentoihin, he palaavat materiaaleihin, he perehtyvät menetelmäkirjallisuuteen ja hyötyvät ohjauksesta erittäin paljon.”

Opettajien kokemuksen mukaan **nykymalli ei takaa parhainta osaamista** sillä *osaaminen jää pinnalliseksi ja opintoja valuu hukkaan*. Opettajat kokivat haasteita opintojen organisoinnissa ja *lisäopinnoille tarvetta sekä oikea-aikaiset opinnot tärkeiksi* menetelmäosaamisen kannalta. *Osaamisen pinnalliseksi jääminen* sisälsi kirjallisuuskatsauksen haun pinnalliseksi jäämisen ja metodiosaamisen pinnallisuuden. Opiskelijoiden tarkastellessa mahdollisesti löytämäänsä huonoa opinnäytetyötä saattoi metodiosaaminen jäädä puutteelliseksi. Opettajat kokivat lisäksi että opiskelijat eivät hallitse englanninkielisten lähteiden käyttöä, metodeihin perehtyminen jää pinnalliseksi tehtävien tekemisessä ja osa opiskelijoista tekee tehtävistä pinnallisia. Opettajat pohtivat myös miten laajasti opiskelijat hallitsevat omaa opinnäytetyötä koskemattomat menetelmät.

”...ilman muuta pinnallinen on se metodiosaaminen.”

”...tässä mieltii sitä että, että miten laajasti tulee ne menetelmät haltuun sitten niiltä osin jotka eivät koske sitä omaa opinnäytetyötä...”

Opintojen hukkaan valumiseen liittyi tiedonhaun tunnin vaikea hyödynnettävyys ja opinnäytetyön aloittaminen yhden ryhmän kohdalla ilman metodiopintoja. Opettajat kokivat myös että opiskelijoilla oli kuulemattomuutta menetelmäasioista.

”...seminaaritunneilla... siellä mä palaan uudelleen niihin menetelmäasioihin. Mitäs teillä olikaan? Ja jotenkin opiskelijat on kokoajan sellaisia, että he eivät ole ikinä kuullutkaan jostakin kohdasta.”

Opintojen organisoinnin haasteisiin sisältyi metodiopintojen aikataulun suunnittelun haasteet ja vapaamatkustajana olemisen mahdollisuus tehtävien tekemisen suhteen.

”... aloitus info oli mutta ei, ei ollut sitten metodiopintoja. Että siinä meillä on ollut haasteita näiden suunnitelmien osalta...”

Lisäopintojen tarve liittyi osaamista tukevien opintojen puutteeseen. Opettajat ehdottivat tiivistelmätyöpajoja ja kielenhuollon klinikoita opiskelijoille. Opettajat kokivat osaamista tukevat opinnot vähäisiksi sillä luentojen puute aiheutti tehtävien tekemiseen haasteista ja tilastomenetelmäopinnot olivat suppeat. Lisäksi koettiin että olemassa oleva malli ei anna riittäviä valmiuksia kirjallisuuskatsauksen tekoon.

”...opiskelijat voisi käydä näissä tällaisissa kielenhuollon klinikoissa ja ja abstrakti käänös pajoissa kääntämässä näitä näitä juttuja. Että sen tyyppistä.”

”...nythän sinne jää jäi se tilasto yhdeksi opintopisteeksi. Totta kai sehän on, sehän on, se on ohut...”

Oikea-aikaisten opintojen tärkeyteen liittyi tilastollisten menetelmien aikaistamisen esille tuleminen, luentojen siirtäminen aikaisemmaksi, metodiopintojen oikea-aikainen toteutuminen käytännössä ja informaation tunnin oikea-aikaisuus.

”... nythän ne luennot on kanssa sitten siellä lukukauden lopulla ja sitten ne seminaarit. Että ne luennotkin olisi aikaisemmin.”

Menetelmien oppimisessa opettajat kokivat **tiivin aikataulun haastavan osaamista** johon sisältyi *lyhyt aika paremman ymmärtämisen haasteena* ja *seminaarien lyhyt väli oppimisen haasteena*. *Lyhyt aika paremman ymmärtämisen haasteena* oli soveltamisen, pohtimisen ja analysoimisen hankaluutta lyhyessä ajassa. Metodiluentojen jälkeinen lyhyt aika ajatusten jäsentymiseen omaan aiheeseen nähden ja metodin opettaminen lyhyessä ajassa koettiin ymmärtämisen haasteiksi. Lisäksi oli epäilyä lyhyen ajan vaikuttavuudesta tilastollisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnin taitoihin.

”...mietin kovasti esimerkiksi että millä tavalla mä puolessatoista tunnissa heille puhun sisällön analyysin niin, että he sen myös ymmärtävät. Mikä se on se kuvio, mikä se juttu on, miten se tässä minun työssäni mitä se oikeasti tarkoittaa?”

Seminaarien lyhyt väli oppimisen haasteena sisälsi menetelmien seminaaritehtävien lyhyessä ajassa tekemisen vaativuuden ja menetelmäseminaarien liian nopean etenemisen.

”...seminaari per viikko niin niin osalle se oli taas liian nopea.”

Osaamisen arvioinnin haasteellisuuteen liittyi arvioinnin vaikeus, osaamisen mittarin valinnan haasteellisuus ja opinnäytetyön tekotavan vaikutus osaamiseen. Arvioinnin vaikeus koettiin muiden kuin oman opinnäytetyön tutkimus- ja kehittämismenetelmien osaamisen arvioinnin hankaluutena. Tutkimuksellisten töiden osaamisen paremmuuden, erilaisuuden ja heikkouden vertaaminen aiempaan koettiin vaikeaksi ilman testiä tai tenttiä. Riittävästä osaamisesta suhteessa pieniin opintopistemääriin koettiin epätietoisuutta.

”...miten me voidaan varmistaa se että heillä on varmasti sitten se se osaaminen... että pitäisikö siinä olla joku kontrolli tai ryhmätestiä tai tentti tai joku tällainen että.”

”...oman tyyppisen opinnäytetyön, ne oli kunnolla ne menetelmät nyt penkoneet. Sitä mä en osaa kyllä sanoa, että osaavatko he hirveen hyvin sitten toisentyypistä...”

Osaamisen mittarin valinnan haasteellisuudessa koettiin menetelmäosaamisen varmistamiseen tarvittavan mahdollisesti kontrollia, tenttiä tai ryhmätestiä. Myös luentoihin mahdollisesti laitettavat tehtävät kertoisivat osaamisesta. Toisaalta esiin nousi, että tentti ei välttämättä ole osaamisen mittari ja osaamisen näytön puuttumisen hyvänä puolena voi olla juuttumattomuus metodeihin.

”...tentti niin tässä ei välttämättä mittaa sitten kuitenkaan sitä osaamista.”

Opettajat kokivat opinnäytetyön tekotavan vaikuttavan osaamiseen. Empiiristen tutkimusten vähentyessä menetelmien soveltaminen oli lähinnä palautteiden keräämistä lomakkein tai haastatellen. Lisäksi opettajilla oli kokemusta siitä että toiminnallisia töitä tehdessä opiskelijat eivät ehkä koe niin paljon tarvetta erilaisten tulkintojen tekemisen osaamiseen, tutkimusten lukemisen osaamiseen ja taulukoiden lukemisen osaamiseen.

”...nykyisin tämä yhä, että enemmän nämä opinnäytetyöt on näitä tällaisia toiminnallisia... että hyvin vähänhän ne tekee enää mitään empiirisiä tutkimuksia edes pienimuotoisesti... jos ne niitä soveltaa, niitä menetelmiä, niin nehän on lähinnä näitä palautteita ja ne kerää kerää niistä niiden tapahtumien tai produkti produktien palautteita pienillä lomakkeilla tai haastatellen jotain.”

Rinnakkain kulkevien menetelmä- ja opinnäytetyöopintojen tärkeys sisälsi opintojen limittymisen osaamisen mahdollistajana ja omassa työssä käytetyn menetelmän osaamisen. Opintojen limittyminen osaamisen mahdollistajana näkyi menetelmäosaamisen vahvistumisena, omaan opinnäytetyöhön enemmän keskittymisenä, metodiopintojen paremmin muistissa pysymisenä, menetelmätehtävien tekemisenä opinnäytetyöhön liittyen ja opinnäytetyöaiheen pysymisenä selvänä mielessä. Lisäksi esiin nousi samanaikaisen menetelmien opiskelun opinnäytetyön rinnalla auttavan paneutumaan asioihin, joita omassa opinnäytetyössä tarvitsee.

”...tämä ehdottomasti on mun mielestä ihan välttämätön että nämä menee tällä tavalla rinnakkain. Niin toki että se kyllä vahvistaa sitä menetelmäosaamista.”

”Ja sitten kun ne (metodiopinnot) tuli siellä vähän eri aikaan kun opintojak tai opinnäytetyö niin... ne ei vaan enää oikein muistanut että mitä se asia oli ja sitten täytyi tietysti palata katsomaan... eli nyt ne on muistissa paremmin kun he kuulee sen siinä rinnalla.”

Omassa työssä käytetyn menetelmän osaaminen ilmeni oman opinnäytetyön menetelmän hyvänä osaamisena. Metodiosaamisen lisääntyminen näkyi opinnäytetyön tekemisessä. Opiskelijat olivat käsitelleet oman opinnäytetyön menetelmät kunnolla ja metodiosaaminen oli perusteellisempaa sitä omaan työhön sovellettaessa. Opettajat kokivat myös hyvän tutkimussuunnitelman kertovan osaamisesta.

”...mitä itse tekee millä menetelmällä niin sen ne mun mielestäni on osaa nyt hyvin nyt.”

Opiskelijoiden vaikutus osaamiseensa piti sisällään asioiden soveltamisen haasteen, asenteen osaamisen estäjänä, asenteen osaamisen mahdollistajana ja elämäntilanteen osaamisen haastajana. Asioiden soveltamisen haaste oli tutkimustiedon käytön hyödyntämisen näkymättömyyttä omassa ajattelussa ja omissa ratkaisuissa. Opiskelijoilta toivottiin runsaampaa lähteiden käyttöä, sillä lähteiden käyttö koettiin vähäiseksi. Tämä näkyi tieteellisten tutkimusartikkeleiden, väitöskirjojen ja pro gradujen vähäisenä käyttönä. Lisäksi opiskelijoilla kirjallisuushaun tekemisessä oma ajattelu suhteessa siihen mitä teki, jäi irralliseksi.

”...kyllä siinä mielessä varmaan... kaikella tapaa on, on tietysti sen sen tutkimustiedon käyttö ja nimenomaan niin että sitä hyödynnetään... mutta ei se mitenkään näy siinä omassa ajattelussa eikä niissä omissa ratkaisuissa.”

Opiskelijoiden omat motiivit haastoivat keskittymistä. Oman sovellettavan metodin tietäminen saattoi vaikuttaa muiden metodien kiinnostavuuteen. Asenne osaamisen estäjänä näkyi myös oppimisen mahdollisena vähyytenä opiskelijoiden ottaessa mallia toistensa töistä teoriapohjien ollessa samantyyppisiä. Lisäksi opettajilla oli kokemuksia siitä, etteivät opiskelijat olleet lukeneet käsikirjassa olevia tehtävänantoja riittäväällä tarkkuudella.

”Että vaikka kehotetaankin että että, ehkä jopa kannattaisi printata se käsikirja ja aina vaan palata siihen eri vaiheissa, niin siltikin... näkee että ei, ei ole välttämättä luettu ihan kaikkia tehtäväksi antojakaan sillä tarkkuudella kun ne pitäisi lukea...”

Toisaalta opettajat kokivat opiskelijoiden *asenteen mahdollistavan osaamista*. Opiskelijoilla on vastuu oppimisestaan ja opinnäytetyötä tehdessä eri menetelmillä joutuvat opiskelijat perehtymään useisiin asioihin yksilöllisesti. Perehtymisen apuna oli esimerkiksi Moodleen jäävät metodiluennot, jotka mahdollistivat niihin palaamisen. Opettajien mukaan seminaareissa olevista tuotoksista he voivat nähdä opiskelijoiden tehtäviin paneutumisen. Vaikka toiset paneutuivat annettujen tehtävien tekemiseen perusteellisesti, oli tehtäviin paneutuminen vaihtelevaa. Kokemusten mukaan opiskelijoilla oli ponnisteltavaa tutkimusten lukemisen osaamisessa ja tutkimustulosten ymmärtämisessä.

”...seminaareissa saattaa sitten nähdä sen, että että miten opiskelijat ovat tehtäviensä tehneet... hyvinkin heterogeenistä se se opiskelijoiden asiaan paneutuminen on... toiset tekee huolellisesti töitä ja paneutuu perusteellisesti kaikkiin annettuihin tehtäviin...”

Elämäntilanne osaamisen haastajana näyttäytyi haasteena opintojen keskittymisessä.

”...opiskelijoiden oma elämä ja omat mo motiivit keskittyä nimenomaan tutkimus- ja kehittämismenetelmien opintoihin, niin kyllä se edelleen on haaste...”

Opettajien vaikutus opiskelijan osaamiseen piti sisällään *annettujen ohjeiden merkityksen, kertauksen muistamista palauttavana tekijänä, opettajan työpanoksen tarpeellisuuden osaamisen lisäämisessä ja opettajien laajemman yhteistyön puutteen osaamisen lisäämisen rajoittajana. Annettujen ohjeiden merkitys* ilmeni opiskelijoiden pelkona ja epätietoisuutena siitä ovatko he ymmärtäneet mitä piti tehdä. Opiskelijoilla oli metodilähteiden ymmärtämisessä ja metodiharjoittelun tarkoituksen ymmärtämisessä haasteita.

”...se kokemus minullakin edellisestä kerrasta oli, että ne oli aivan kauhuissaan ne nuoret siellä siellä tuota luokassa ja sellainen epätietoisuus että ollaanko ylipäätään ymmärretty mitä on pitänyt tehdä.”

”...suuria haasteita esimerkiksi sen, sen ymmärtämiseksi että mitä tarkoittaa metodilähteet...”

Kertaukseen muistamista palauttavana tekijänä liittyi puhuttujen menetelmäasioiden uudelleen esiin ottaminen seminaarissa ja ohjausprosessin helpottuminen luentojen jäädessä Moodleen.

”...seminaaritunneilla, kerrataan ne samat asiat mitä heillä on teorianunneilla ollut.”

Opettajan työpanoksen tarpeellisuuteen osaamisen lisäämisessä sisältyi opettajien osaaminen ja yhteistyö opiskelijoiden tiedonhaun auttamiseksi. Esiin nousi myös viestinnän opettajien asiantuntijaopastuksen tarve opiskelijoille raportin rakentamisen tueksi.

”Meillä on hyviä viestinnän opettajia talossa... tulisi opiskelijoillekin sitä, että he saisivat myös siihen kielelliseen ja raportin rakentamiseen ja tämän tämän tyyppiseen, ihan oikeasti asiantuntijaopastusta...”

Opettajien yhteistyön puute osaamisen lisäämisen rajoittajana käsitti raja-aidat laajemman avun esteenä.

”...joko vihdoin viimein opettajat pystyy tulemaan näiden näiden raja-aitojen läpi? Että nythän tässä sanotaan että, että kun kun ei voi käyttää. Ja ihan sama hommahan se tulee myöskin tuohon noihin... tiedon haku ja tieto tietokantojen ja tällaiseen. Että että ilman muuta siihen siihenkin tuota tarvitaan sitä, sitä sellaista yhteistyötä ja osaamista, että että opiskelijat saa siihen siihen apua.”

Muiden opintojen vaikutus osaamiseen käsitti *palautteen tärkeyden muille opinnoille ja muut opinnot mahdollisena kuormittajana*. Opettajat kokivat *palautteen muille opinnoille tärkeäksi* koska opinnäytetyövaiheessa ei ole tarkoitus opiskella perusasioita. Esiin nousi ohjeiden merkityksen korostamisen kannattavuus ensimmäisestä lukuvuodesta alkaen ja vaatimukset muissa opinnoissa opiskelijoille hoitotyön lähteiden käytöstä sekä näyttöön perustuvasta työstä.

”...tavallaan se on niitä asioita joita voi varmaan jo siellä heti ensimmäisenä lukuvuonna korostaa että mikä on ohjeiden merkitys ja että niitä kannattaa, niihin kannattaa paneutua mistä jaksossa on kyse.”

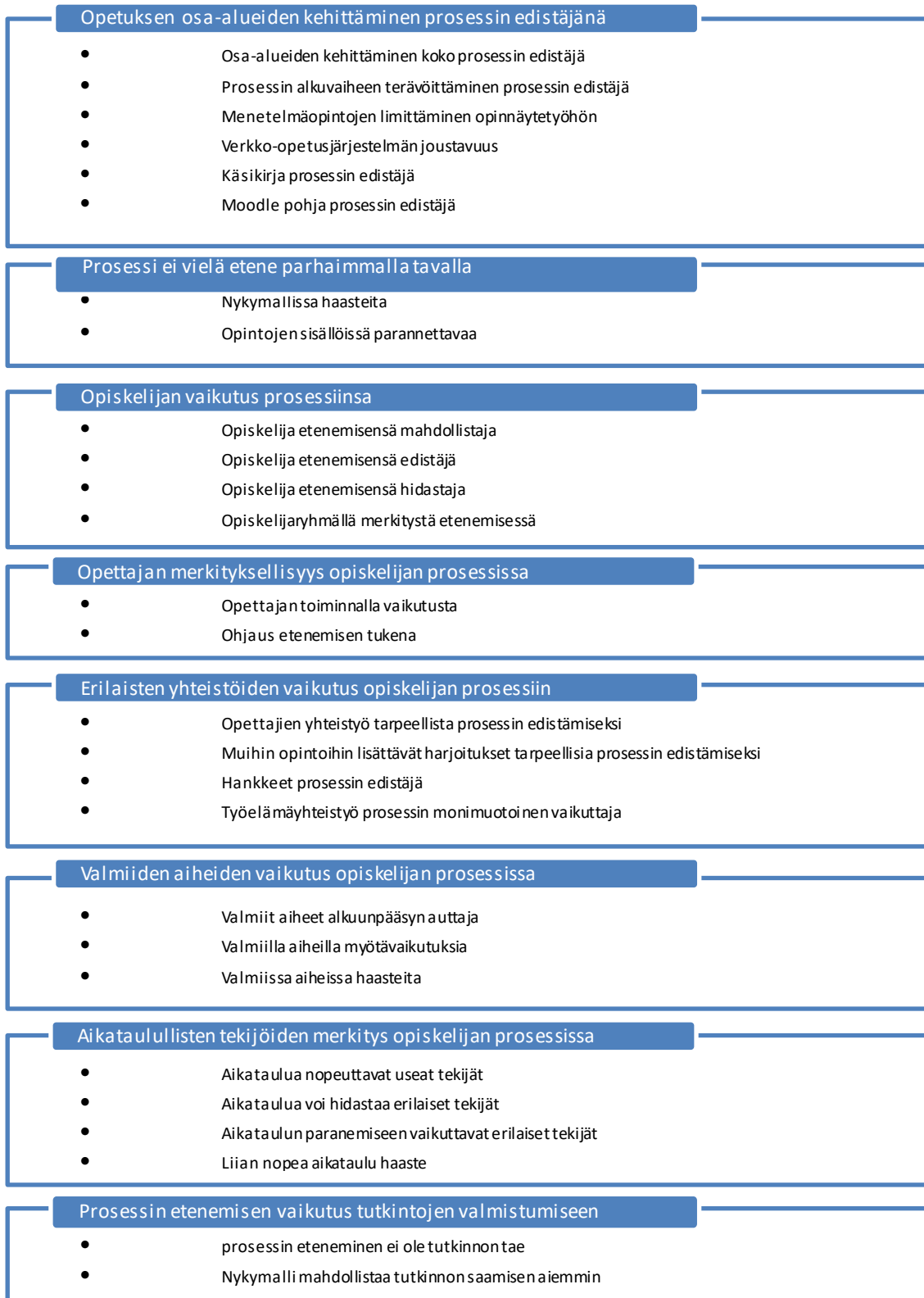
Muut opinnot mahdollisena kuormittajana liittyi opiskelijoiden tunteisiin tehdessään tehtäviä muun opiskelun ohella.

”Ja toisilla on sitten taas niin paljon sitä muuta ja keskeneräistä ja sitä ja tätä että sitten he on aivan kauhuissaan, kun sitä täytyy yrittää räpäpiä kasaan.”

5.3 Opinnäytetyöprosessin etenemiseen liittyvät tekijät

Opettajat kokivat **opetuksen osa-alueiden kehittämisen edistäneen prosessin etenemistä**. Kehittämisestä huolimatta **prosessi ei vielä etene parhaimmalla tavalla**. Opettajien kokemuksista nousi esiin **opiskelijan vaikutus prosessiinsa ja opettajan merkityksellisyys opiskelijan prosessissa**. Prosessin etenemiseen liittyi myös **erilaisten yhteistöiden vaikutus opiskelijan prosessiin, valmiiden aiheiden vaikutus opiskelijan prosessissa, aikataulullisten tekijöiden merkitys opiskelijan prosessissa ja prosessin etenemisen vaikutus tutkintojen valmistumiseen**.

(Kuvio 2.)

Kuvio 2. Opettajien kokemukset opiskelijoiden opinnäytetyöprosessin etenemiseen liittyvistä tekijöistä opinnäytetyöprosessin kehittämisen jälkeen

Opettajat kokivat **opetuksen osa-alueiden kehittämisen prosessin edistäjänä**. *Osa-alueiden kehittäminen edisti koko prosessia. Prosessin alkuvaiheen terävöittäminen, menetelmäopintojen*

limittäminen opinnäytetyöhön ja verkko-opetusjärjestelmän joustavuus auttoivat viemään opiskelijoiden opinnäytetyöprosessia eteenpäin. Opettajat kokivat kehittämisen myötä myös *Moodle pohjan prosessin edistäjäksi ja käsikirjan edistävän prosessia. Osa-alueiden kehittäminen koko prosessin kehittäjänä* liittyi siihen miten osa-alueiden kehittämisellä vaikutettiin koko prosessiin. Opettajat kokivat koko prosessin tehostuneen vähän, ryhmissä tehtävien opinnäytetöiden myötä prosessin nopeutuneen vähän ja aikataulun parantuneen.

”...kun ne meillä on ne aiheet valmiina, niin nyt ne aikatauhullisesti myöskin etenee kaikki aika samanaikaisesti... että se on parantanut...”

Prosessin alkuvaiheen terävöittämisen koettiin vievän prosessia eteenpäin. Opinnäytetyöprosessin alku oli tiivistynyt tarkkaan määriteltyjen tehtävien purkujen myötä. Opettajat kokivat alun tiivistymisen auttavan saamaan opiskelijat suunnitteluvaiheeseen ja sen myötä opinnäytetyösopimukset tehtiin suunnilleen samaan aikaan. Lisäksi ensimmäisestä infosta alkaen prosessissa huomattujen kipukohtien korostaminen, ohjeiden välittömän lukemisen korostamisen lisääminen infossa ja seminaarien lyhyiden etäisyyksien vuoksi tehtävien tekemisen välittömän aloittamisen korostaminen infossa liittyivät alkuvaiheen terävöittämiseen. Aikataulu ja sen tehostaminen kuitenkin mietitytti opettajia. Esiin nousi, että kevätlukukauden ollessa pidempi aloituksen tehostamisella päästäisiin aiemmin tekemään seminaareja ja tehtäviä.

”...alku on ilman muuta tiivistynyt ja me saadaan suunnitteluvaiheeseen ne...”

”Että sitä, sitä me voidaan varmasti lisääkin korostaa heidän kanssaan että että, sinä päivänä kun on info ja niin heti kannattaa lukea ne ohjeet...”

Menetelmäopintojen limittäminen opinnäytetyöhön näkyi selvästi oman opinnäytetyön rakentumisen alkamisena tutkimus- ja kehittämismenetelmien kurssin tehtävissä. Opettajien mukaan opinnäytetyön aiheen ja menetelmäopintojen alkaessa rinnakkain ei menetetty aikaa. Opettajat kokivat että menetelmäopintojen liittyminen omaan opinnäytetyöhön motivoi opiskelijoita tekemään tehtäviä opinnäytetyön etenemisen vuoksi ja seminaarien tuotoksena syntyvien tutkimus- tai projektisuunnitelmien myötä opinnäytetyöt etenivät. Lisäksi opinnäytetyön eteenpäinviemisessä tehtävien tekemiseksi valitut lähteet koettiin keskeisiksi.

”...opiskelijat rakentaa jo niitä opinnäytetöitään niissä tehtävissä mitä tässä tehdään nyt suorituksena siihen tutkimus- ja kehittämismenetelmä kurssiin... Että nyt ne selvästi, oma opinnäytetyö alkaa rakentua.”

Verkko-opetusjärjestelmän joustavuus liittyi ohjaukseen ja seminaarissa oloon. Opettajat kokivat verkko-opetusjärjestelmässä tapahtuvan ohjauksen joustavaksi ja edistävän opinnäytetyöprosessin etenemistä koska se mahdollisti ohjauksen paikan päälle tulematta. Ohjauksia pidettiin järjestelmän

kautta opiskelijoiden ollessa harjoittelussa ja pitkien matkojen päässä. Verkko-opetusjärjestelmä koettiin hyväksi ohjauksessa materiaalin jakamisen suhteen ja sen kautta pidettiin myös ylimääräisiä ryhmäohjauksia. Verkko-opetusjärjestelmä edisti prosessin etenemistä mahdollistamalla seminaarissa olon hankalankin matkan päästä.

”...X (verkko-opetusjärjestelmä) helpottaa kovasti juuri tällaista, että ei tarvitse lähteä tulemaan ja voi todella sieltä välimatkojen päästä tai tai ulkomailtakin olla ohjauksessa...”

” X (verkko-opetusjärjestelmässä) myöskin ryhmäohjausta ja yksilöohjausta ihan riippuen sitten, että mikä todetaan parhaaksi kun opiskelijat on harjoittelussa...”

Opettajat kokivat Moodle pohjan prosessin edistäjäksi sillä menetelmä- ja opinnäytetyöopintojaksoihin liittyvät kaikki asiat ovat yhdessä Moodle pohjassa saatavilla. Opettajat toivat esiin että Moodle on tiedon välittämisen pohja kaiken prosessiin kuuluvan osalta. Moodleen oli pyritty laittamaan enemmän tietoa. Moodle pohjaan oli laitettu hyviä esimerkkiopinnäytetöitä, erilaisia linkkejä ja paljon tietoa joka aiemmin oli hajallaan. Opettajien mukaan Moodle pohjaan tehdyn myötä opiskelijalla on välineet löytää tietoa helposti. Prosessin etenemiseen liittyi myös Moodlesta tapahtuva opinnäytetyöaiheiden valinta. Opinnäytetyöaiheet olivat Moodlesta etukäteen mietittävä ja ne aukesivat valittavaksi tietynä aikana.

”...nyt sitä on, se on yksi ainoa Moodle pohja... missä on sitten yhdistetty sekä opinnäytetyöhön liittyvät asiat ja menetelmien opintojen asiat.”

Käsikirja edisti prosessia ja sitä pidettiin hyvänä työvälineenä. Käsikirjassa oli perusteelliset ohjeet ja tietoa helposti saatavissa. Opiskelijoiden koettiin saavan käsikirjasta hyvä orientaatio opintoihin ja kokonaisuuden hahmottuvan paremmin. Prosessin edistymiseen liittyen esiin nousi myös ohjeiden selkeyden parantuminen prosessin aikana.

”...ajattelisin että se kokonaisuus hahmottuu paremmin siitä käsikirjasta... mä ajattelisin, että se on ihan hyvä, hyvä työväline.”

Opettajien kokemuksen mukaan **prosessi ei etene parhaimmalla tavalla**. Tämä ilmeni *nykymallin haasteina* ja *opintojen sisältöjen parannettavuutena*. *Nykymallin haasteina* opiskelijoiden kohdalla olivat tottumattomuus ison työn tekemiseen ja motivaation syöttäminen. Opettajat kokivat haasteelliseksi monipuolisten aiheiden hankkimisen. Lisäksi kymmenen viikon harjoittelu prosessin aikana koettiin hankaloittavaksi tekijäksi. Toisaalta esiin nousi, ettei etenemissuunnitelmien tekeminen ihannetilannetta vastaavaksi ole helppoa.

”...ehdottomasti että nuo etenemissuunnitelmat on siis sellaisia että, että se mikä on se ihannetilanne mitä me tavoitellaan niin se myös toteutuu siellä käytännössä... ei se ole helppoa työtä tietenkään niille, jotka tekee sitä suunnittelua.”

Opintojen sisältöjen parannettavuus piti sisällään opinnäytetyöaiheisiin liittyviä asioita ja pohdintaa perehtymisen edistämisestä. Opettajien mukaan aiheiden keräämistä työelämästä on kehitettävä niiden monipuolisuuden lisäämiseksi ja hakualetta laajennettava opiskelijoita kiinnostavien aiheiden löytämiseksi. Opettajat toivat lisäksi esille aiheiden varaus systeemin kehittämisen opiskelijoiden saaman aiheen tyytyväisyyden mahdollistamiseksi. Tähän liittyi varaustilanteessa kaikkien aiheiden auki oleminen kaikille sekä jatkossa selkeiden kriteereiden tekeminen oman aiheen mahdollistamiseksi. Perehtymisen edistämiseen liittyen opettajat olivat miettineet miten edistää opiskelijan annettuun materiaaliin perehtymistä.

”...esimerkiksi joku pelastuslaitos. Koska monet opiskelijat on kiinnostuneita ensihoidosta ja meillä ei ole sen tyyppisiä aiheita nyt tällä hetkellä ollenkaan... sitä pitää laajentaa. Että saadaan laajemmalta alalta niitä aiheita, että opiskelijat kaikki löytäisi sitten sellaisen itseään kiinnostavankin aiheen.”

Opiskelijan vaikutus prosessiinsa piti sisällään *opiskelijan etenemisensä mahdollistajana, opiskelijan etenemisensä edistäjänä, opiskelijan etenemisensä hidastajana ja opiskelijaryhmän merkityksen etenemisessä.* Opettajien mukaan *opiskelija mahdollisti etenemistänsä* eri tavoin. Laajan työn vieminen loppuun asti vaatii kiinnostusta ja opiskelijan panostuksella on merkitystä. Yksilöllisillä eroilla oli myös opettajien mukaan merkitystä prosessin etenemisessä. Opettajat kokivat että opinnäytetyöprosessin tiiviin alun jälkeen eteneminen on kiinni opiskelijan motivaatiosta. Jos opiskelijalla on halua, niin tietoa löytyy helposti. Aiheen tullessa tilaajalta opiskelijan on mietittävä ajalliset resurssinsa tehdä opinnäytetyötä ja huolehdittava etenemisestään jos tilaajalta ei tule aikataulupainetta. Opettajat toivat esille että opiskelijan tulisi nähdä rakentava palaute hyvänä asiana opinnäytetyön etenemisen kannalta. Lisäksi koettiin, että prosessissa mukana oleminen vaatii päätoimista opiskelua.

”...paljon se on kiinni siitä että miten hyvin se opiskelija panostaa...”

”...opiskelijan pitää itsen olla sitten niin paljon että pitää huoli siitä, että se asia etenee jos ei sieltä, jos ei sieltä tule sieltä tilaajalta mitään aikataulupainetta.”

Opiskelija etenemisensä edistäjänä sisälsi halua tulla luennoille, toisille soveltuvan intensiivisen tekemisen ja halua tehdä opintoja nopeampaan tahtiin jolloin opintojaan nopeuttavat järjestivät aikataulujaan opintojen päällekkäisyyksien vuoksi. Opiskelijaa vievät eteenpäin myös onnistumisen

kokemukset. Opettajien mukaan seminaareissa näkyvän innostuksen takana oli tieto tulevista opintopisteistä, kun opinnäytetyötä tekee. Opettajilla oli kokemusta siitä, että opiskelijat kysyvät verkko-opetusjärjestelmän käytön mahdollisuutta tietäessään siitä. Esiin nousi myös opinnäytetyön hyvä etenemään lähteminen aiheen innostamattomuuden muuttuessa innostukseksi työtä tehdessä. Lisäksi kesä opintojen välissä toimi toisille hyvin, jolloin opinnäytetyö eteni.

”...seminaareissa että opiskelijat on innostuneita ja innostus ehkä näkyy niillä, että ne ei koe sitä niin pakkopullamaiseksi, vaan ne tietää että tästä heti ropisee pisteitä ja kun mää vähänkin tätä teen eteenpäin niin mä saan.”

Opiskelija etenemisensä hidastajana tuli esiin monella tapaa. Opiskelijat eivät välttämättä tunnistanee aiheesta sen kiinnostavuutta. Osalla ei ollut sitoutumista tekemiseen, jolloin oli mahdollisuus että prosessi voi epäonnistua opiskelijan tosissaan paneutumattomuuden vuoksi. Opettajat kokivat, että on edelleen opiskelijoita jotka eivät etene prosessin suunnitelman mukaan. Jotkut eivät saa tehtyä tutkimussuunnitelmaa ja jotkut eivät pääse tutkimussuunnitelman jälkeen eteenpäin. Opettajien kokemuksen mukaan jos aihe ei muotoudu suunnitelmaksi ensimmäisen puolen vuoden aikana, on putoaminen mahdollista. Myös ulkopuolisten hankkeiden aikataulusta lipsuminen johtaa hankkeesta tippumiseen, jolloin eteneminen hidastuu. Opettajat kokivat että toiset käyttivät kirjallista ja sähköistä ohjausta vähemmän kuin toiset, eivätkä kaikki opiskelijat lukuineet käsikirjaa kehotuksesta huolimatta. Opettajien kokemuksen mukaan kesä ei palvele toisia lainkaan opinnäytetyötä tehdessä. Opettajat ottivat tarvittaessa yhteyttä opiskelijoihin opinnäytetyöhön liittyen, mutta saattoi olla niin että yhteydenotoista huolimatta opiskelijasta ei kuulunut mitään. Opiskelijan etenemistä saattoi hidastaa myös ymmärtämättömyys. Opettajien mukaan ymmärtämättömyyden takana oli nähtävissä heikko osaaminen. Lisäksi ymmärtämättömyyden takana näkyi lukemattomuus. Tällöin lukeminen olisi auttanut osaamiseen.

”...osan kohdalla näkyy se että ei ole sitä sitoutumista. Että he eivät sitoudu siihen tekemiseen.”

”...jos se ei se aihe, aihe löydy eikä se muotoudu suunnitelmaksi sen ensimmäisen puolen vuoden aikana niin kyllä siitä (opinnäytetyöprosessista) tipahtamaan pystyy...”

Opettajien mukaan *opiskelijaryhmän merkitys etenemisessä* tuli esiin uudessa mallissa, jossa oli selkeät omat ryhmät joiden tuki oli tärkeää. Ryhmällä oli vaikutusta siihen kuinka innokkaasti opintoja lähdettiin tekemään. Opettajat kokivat opiskelijaryhmän ilmapiirillä olevan merkitystä. Negatiivinen suhtautuminen teki ryhmään raskaan tunteen ja jo yksi negatiivisesti suhtautunut ihminen vaikutti jotenkin koko ryhmään. Opiskelijaryhmän merkitys etenemisessä piti sisällään

myös opettajien ryhmän kanssa kulkemisesta tulleen paremman opiskelijoiden tuntemisen, jonka myötä yksilöllisempi tukeminen oli mahdollistunut.

”...jos se on sitä että, että ikään kuin vähän kyseenalaistetaan jo heti alussa että tällainen aihe ja sitten nämä tehtävät ja nämä luennot ja mikä on pakko, mihin ei, mihin täytyy nyt tulla ja ja mistä voisi olla pois,... sellainen vähän negatiivinen latautuminen joka tekee raskaaksi helposti sen sen filiksen siellä ryhmässä, niin niinkö sellaiset monet asiat vaikuttaa.”

Opettajan merkityksellisyys opiskelijan prosessissa käsitti *opettajan toiminnan vaikutuksen ja ohjauksen etenemisen tukena*. Opettajan toiminnalla vaikutusta sisälsi rakentavan palautteen antamisen opiskelijaa loukkaamatta, opettajan tasavertaisuuden jotta opiskelijat eivät pääse toisiaan helpommalla, riittävän vaativuuden jotta prosessi etenee, opettajan joustavuuden sopivan ohjausajan löytämiseksi, rajoista kiinnipitämisen tärkeyden ja aikatauluhaasteet. Aikatauluhaasteiden vuoksi opettajilla oli joskus ennen ohjausta ehtimättömyyttä lähettää kommentteja etukäteen opiskelijalle. Esiin nousi myös opiskelijoiden etenemättömyys, johon yritettiin vaikuttaa. Etenemättömyyden syyn selvittäessä yritettiin löytää sopivaa tukea opiskelijalle tai sopivaa interventiota opiskelijan innostamiseksi.

”Tietenkin se on voinut edellyttää opettajalta myöskin joustavuutta että ohjaus on sitten kun opiskelijat harjoittelujaksolla vapautuu työstään”

”Pakkohan... on olla rajat... eihän siinä ole muuten loppua. Että aina, aina tulee... joku juttu joka menee tärkeämmäksi.”

Ohjaus etenemisen tukena piti sisällään yleisesti ohjaukseen liittyviä asioita sekä yksilö- että ryhmäohjaukseen liittyviä asioita. Ohjaajan sai tietää saman viikon aikana kun aiheet annettiin ja ohjausta annettiin opiskelijoiden ollessa harjoittelujaksolla. Opettajien kokemuksen mukaan ennen ohjaukseen tuloa opiskelijalle etukäteen luettavaksi lähetetyt kommentit veivät ohjausta eteenpäin. Myös toimiva yhteistyö opettajan ja opiskelijan välillä vei opiskelijaa eteenpäin. Opettajat toivat esiin, että osa opiskelijoista tarvitsee yksilöllisempää ohjausta. Ryhmäohjaus koettiin hyväksi teeman ollessa kaikille sama. Ryhmäohjauksia painotettaessa jäi enemmän tilaa yksilöohjaukseen yksilöllisille asioille.

”...miten annetaan palautetta opiskelijalle... esimerkiksi mä kyllä annan ihan niin sitä että mä teen sähköiset merkinnät siihen opinnäytetyöhön ja ihan parhaimmillaan... merkinnät... opiskelijalle ennen hänen ohjaukseen tuloa jotta hän lukee ne kommentit ... siten... päästään eteenpäin näppärimmin...”

Erilaisten yhteistöiden vaikutus opiskelijan prosessiin sisälsi *opettajien yhteistyön tarpeellisuuden opiskelijan prosessin edistämiseksi, muihin opintoihin lisättävien harjoitusten tarpeellisuuden prosessin edistämiseksi, hankkeet prosessin edistäjänä ja työelämäyhteistyön prosessin monimuotoisena vaikuttajana*. Opettajat kokivat *opettajien yhteistyön tarpeelliseksi opiskelijan prosessin edistämiseksi*, sillä opettajien yhteistyöllä oli merkitystä. Opettajien työnjaon selkiyttäminen tilaajien suhteen oli selventänyt työnjakoa ja yhteistyön lisääntymisen koettiin edistäneen myös opiskelijoiden etenemistä. Opettajat kokivat että kaikille opettajille olisi tarvetta kertoa opinnäytetyöprosessin mallista, jotta opettajat pystyisivät ohjaamaan opiskelijaa opintojen suunnittelussa. Esille kuitenkin nousi, ettei asioiden käsittelemiseksi ollut yhteistä hoitotyön foorumia.

”...varmasti olisi tarpeen tätäkin viedä kaikille opettajille, että mikä tämä malli on ja miten se opinnäytetyöprosessi etenee, että pystyisi sitten ohjaamaan opiskelijaa niiden opintojen suunnittelussa.”

Opettajat kokivat *muihin opintoihin lisättävät harjoitukset tarpeellisiksi prosessin edistämiseksi*. Esiin tuotiin palautteen antamisen ja saamisen harjaannuttaminen aiemmissa jaksoissa sen haasteellisuuden vuoksi. Tiedonhaku oli opettajien mukaan edennyt ja menossa alkuvaiheen opintojen suunnittelutyöhön.

”...siinä opiskelijat tarvitsee tukea ja varmasti siinä olisi niistä aikaisemmistakin jaksoista että, että siellä myöskin tulisi sitä harjaannusta palautteen antamiseen ja saamiseen. Että se on sellainen haaste joka, joka on kyllä jonkinlainen.”

Hankkeet edistivät prosessia, sillä ulkopuolelta aikataulutettu hanke laittoi opinnäytetyöt liikkeelle. Opettajien mukaan hankkeissa oli hyvää opinnäytetöiden jatkuva eteneminen määräaikojen aikataulutuksen vuoksi. Ulkopuolisilla hankkeilla oli selvät aikataulut, jotka pitivät. Selvien aikataulujen myötä opiskelijat etenivät ajatellun aikataulun mukaisesti. Hanketoimintojen loppuessa suunnitelmien oli oltava valmiina. Opettajat toivat esiin, että koulun ja hankkeen yhdessä rajaama aihe auttoi opiskelijaa pääsemään konkreettisesti aiheeseen kiinni.

”...koko opinnäytetyöprosessin mä näkisin että siinä on, suurin tekijä on se että hankkeella hanke on ulkopuolelta, siinä on selvät aikataulut ja ne deadlinet ei lipsu. Opiskelija ei saa itse niitä vääntää.”

Työelämäyhteistyö prosessin monimuotoisena vaikuttajana piti sisällään asioita jotka edistivät, haastoivat, saattoivat hidastaa tai koettiin merkityksellisiksi opinnäytetyöprosessin etenemisen kannalta. Opinnäytetyön odotukset ymmärtävät pysyvät kumppanit ja opinnäytetyön tilaajan kanssa kasvotusten näkemien koettiin tärkeiksi opinnäytetyön kannalta. Aiemmin oli ollut ongelmana

yhteyshenkilöiden puuttuminen. Opinnäytetyöprosessin kehittämisen myötä asiaan oli tullut muutosta. Opettajat toivat esiin, että opinnäytetöiden aiheiden vastuualueiden myötä satunnaiset yhteydenotot olivat loppuneet. Opettajat kokivat että suhde työelämään oli parantunut, heillä oli tuntemusta työelämän edustajista joiden kanssa he keskustelivat ja työelämän edustajat olivat oppineet tuntemaan heitä. Ohjaajan ja opiskelijan työelämäkumppaneiden kanssa tekemisissä oleminen opinnäytetyöprosessin aikana koettiin luovan mahdollisuuksia opinnäytetyön onnistumiselle. Opittuaan tuntemaan toisensa opiskelijat saattoivat mennä tilaajan luo itsekseenkin sopimaan asioista. Opettajien kokemuksen mukaan yhteistyötahon innostus edisti opinnäytetyön etenemistä ja tilatun aiheen myötä myös kentältä löytyi tukea.

”... kun kentältä on nyt juuri siihen aiheeseen tällä hetkellä se tilaus, niin sieltä löytyy sitä ihmistä siihen tukemaan...”

Asioiden sujuminen yhteistyötahon kanssa koettiin merkitykselliseksi. Opinnäytetyöprosessin tiiviin alun jälkeen eteneminen oli kiinni yhteistyökumppanin kanssa suunnitellusta ajankäytöstä. Opettajien ja työelämän yhteistyössä opiskelijan etenemisen kannalta tuli esiin ohjaajan tärkeys olla jollain tavalla yhteydessä työelämäkumppaneihin rajallisesta ajastaan huolimatta ja työelämäyhteistyön laajentaminen opiskelijoita kiinnostavien aiheiden puutteiden vuoksi.

”...paljon se on kiinni siitä että miten hyvin se opiskelija panostaa ja esimerkiksi miten hyvin sitten yhteistyötahon kanssa asiat sujuvat.”

Työelämäyhteistyössä koettiin myös haasteita sekä asioita jotka saattoivat hidastaa opiskelijan etenemistä. Haasteena oli selkiyttää tilaajille opinnäytetyötä, sillä kaikille tilaajille opinnäytetyön ymmärtäminen ei ollut yksinkertainen asia. Etenemistä viivästytti vaikeudet yhteistyötahon kanssa. Kentältä tuleva tuki opiskelijalle tutkimussuunnitelmaan liittyen vaihteli ja saattoi olla ettei kentällä ollut ihmistä jolla olisi ollut aikaa keskustella opiskelijan kanssa aiheesta.

”...siellä ei ole siellä kentällä sitä sitä ihmistä kenellä olisi aikaa yhtään jutella sen opiskelijan kanssa siitä aiheesta.”

Valmiiden aiheiden vaikutus opiskelijan prosessissa sisälsi valmiit aiheet alkuunpääsyn auttajana, valmiiden aiheiden myötävaikutukset ja valmiissa aiheissa haasteita. Valmiisiin aiheisiin alkuunpääsyn auttajana liittyi aiheiden määrä. Työelämästä oli saatu hyvin aiheita, niitä oli riittänyt kaikille ja aiheista oli jopa ylitarjontaa.

”Nyt on saatu työelämästä tosi hyvin aiheita. Että niitä on, niitä on tullut todella paljon.”

Opettajien mukaan valmiit aiheet nopeuttivat aloitusvaihetta. Opinnäytetöiden valinta oli siirretty tiettyyn aikaan automaattisesti avautuvaksi sekä sulkeutuvaksi ja aiheet valittiin jo saman viikon aikana kun ne annettiin. Tämä tapahtui Moodlessa.

”...aloitusvaihe niin se on nyt nopeutunut eli he tosiaan saavat sen aiheen nyt ensimmäisen viikon aikana.”

Opettajat kokivat että valmiista aiheista pääsee heti tekemään. Ne mahdollistivat asiaan kiinni pääsemisen, jolloin opiskelijat pääsivät paremmin alkuun. Aiheiden antaminen valmiina koettiin hyväksi tavaksi nuorten työsuhteiden puuttumisen vuoksi. Opinnäytetyöprosessin alkuun pääsyä auttoi myös aiheen tuleminen ulkopuolelta joten prosessi alkoi nopeammin.

”Näillä nuorilla, niillä ei ole vielä niitä työsuhteita eikä ehkä niin syvällinen se idea että mitä ne kehittäisi siellä työyhteisössä. Niin niille tämä on ollut hyvä tapa, että ne annetaan valmiina ne aiheet.”

Valmiiden aiheiden myötävaikutuksista nousi esiin erilaisia asioita. Valmiit aiheet koettiin keskeiseksi etenemisen kannalta. Aiemmin opiskelijoiden hakiessa itse aiheita prosessin alku venähti usein. Valmiiden aiheiden myötä säästetään aikaa, edetään aikataulullisesti varsin samanaikaisesti, tiedon haun sekä analyysitehtävän tekemiseen lähteminen nopeutuu ja opinnäytetyö valmistuu. Lisäksi opettajat kokivat tulokset napakammiksi aiheiden tullessa tietyiltä alueilta.

”Niin tähän nopeuttaa sitä. Sä saat sen aiheen saman tien ja sä pystyt lähtee sitten sitä tiedon hakua tekemään ja aiheanalyysitehtävää.”

Valmiiden aiheiden haasteet koostui haasteista ja haasteiden kääntöpuolista ja siitä ettei valmis aihe ole aina ratkaisu. Opettajien mukaan opiskelijoilta oli tullut kritiikkiä valmiista aiheista. Aiheiden välittämisen laittaminen oli koettu epäoikeudenmukaiseksi ja valmiiden aiheiden myötä myös omat aiheet oli periaatteessa kielletty. Valmiit aiheet eivät myöskään välttämättä kiinnostaneet opiskelijoita. Opettajat toivat esiin että valmiit aiheet saatettiin kokea haasteellisina ja oman työn kesken jääminen saattoi johtua aiheen vaikeudesta. Haasteet voitiin nähdä myös toisin. Kritiikistä huolimatta kaikille oli löytynyt aihe. Valmiina annettujen aiheiden vuoksi kukaan ei ollut poistunut opinnäytetyöprosessista ja kaikki olivat todennäköisesti lähteneet työstämään aiheita. Opettajien mukaan opiskelijat olivat ajan kanssa huomanneet aiheiden valmiiksi antamisen hyvänä. Valmis aihe ei kuitenkaan ole aina ratkaisu opiskelijan opinnäytetyöprosessin etenemisessä, sillä muillakin asioilla on vaikutusta prosessin etenemiseen.

”...aihevalinta on aiheuttanut nyt kovasti ja silloin vuosi sitten myös ihan samalla tavalla aiheutti kovasti, kovasti, kovasti kritiikkiä.”

”...jos tuleekin sellainen ehkä aihe, mikä ei ole ehkä ihan siltä alueelta mistä hän haluisi tehdä, niin siinä on nyt tullut jotain pientä purnausta. Mutta kaikki on ilmeisesti kuitenkin lähtenyt tekemään niitä.”

Aikataulullisten tekijöiden merkitys opiskelijan prosessissa piti sisällään aikataulua nopeuttavat useat tekijät, aikataulua voi hidastaa erilaiset tekijät, aikataulun paranemiseen vaikuttavat erilaiset tekijät ja liian nopean aikataulun haasteena. Aikataulua nopeuttivat useat tekijät. Valmiit aiheet mahdollistivat nopeamman etenemisen. Tietoa pystyi lähteä etsimään jo saman viikon aikana kun aiheet annettiin. Parempi aikataulutus mahdollisti etenemistä ja yhdessä tehtävät opinnäytetyöt etenivät paremmin. Esiin nousi, että suositus opinnäytetyön tekemisestä kahden tai kolmen hengen ryhmässä oli ehkä vähän nopeuttanut prosessia. Aikataulu nopeutui myös aiheen tullessa tilaajalta, jolloin opiskelijan piti sitoutua tilaajan antamaan aikatauluun. Lisäksi opiskelijat itse nopeuttivat aikataulua, sillä jotkut halusivat edetä aikataulua huomattavasti nopeammin.

”...tämä aikataulutus on parempi että tästä ei jää panttaamaan... että nyt opiskelijoilla on mahdollisuus.”

Aikataulua voi hidastaa erilaiset tekijät sisälsi menetelmäopintojen aloituksen ja seminaarien välisen liian pitkän ajan ja kesän huonona aineiston keruun aikana, jolloin opinnäytetyön valmiiksi saaminen voi viivästyä.

”...ajallisuus ei ehkä ole optimaalinen... Että, että kun se on se lukukauden ensimmäinen viikko, kun aloitetaan ja sitten opiskelijalla alkaa muita opintoja tai harjoittelu... Ja sitten sitten se alkaa vasta siellä ne seminaarit siellä huhtikuulla. Että se pitäisi nopeammin päästä koska osa haluisi tehdä nopeammassa tahdissa. Eli haluisi tehdä nopeammassa tahdissa, niin niin se mun mielestä, siinä on hiukan liian pitkä se aika.”

Aikataulun paranemiseen vaikuttavat erilaiset tekijät. Opinnäytetyöprosessin rakentumiseen vuodessa vaikutti opintojaksojen etenemisen suunnittelu. Opinnäytetyöprosessin vuodessa valmiiksi saamisen edellytyksenä oli riittävän ajan miettiminen sen tekemiselle. Aikataulun paranemiseen vaikutti myös yhdistetyt opinnot jotka etenevät kokoajan, selkeät pelisäännöt poissaolojen korvaamiseksi ja yleisistä raportointiseminaariaikatauluista huoli pitäminen.

”...tässähän nyt on mietitty sitä, miten se saadaan rakentumaan se opinnäytetyöprosessi siihen, että kun se pitäisi vuodessa tehdä valmiiksi. Niin sehän

on nyt sitten tietysti tällaista opintojaksojen etenemisten suunnittelua, niin pitäisi miettiä, että olisi sitä aikaa tehdä.”

Liian nopea aikataulu haasteena sisälsi aikataulua nopeuttavien ja hidastavien tekijöiden kääntöpuolia, jotka koettiin haasteina. Jotkut opiskelijat halusivat edetä aikataulua huomattavasti nopeammin. Kuitenkin isolle joukolle aikataulu oli liian kireä. Menetelmäopintojen aloituksen ja seminaarien välinen liian pitkä aika koettiin aikataulua hidastavana tekijänä, mutta taas menetelmien seminaariprosessin nopea eteneminen koettiin monelle liian nopeaksi.

”...sitten nimenomaan se menetelmien tämä seminaariprosessi menee niin lyhyessä ajassa, että se on monelle monelle tosi vaativaa tehdä nuo vaativat tehtävät siinä ajassa, seminaari per viikko. Niin niin osalle se oli taas liian nopea.”

Prosessin eteneminen ei ole tutkinnon tae ja nykymalli mahdollistaa tutkinnon saamisen aiemmin olivat **prosessin etenemisen vaikutuksia tutkintojen valmistumiseen**. *Prosessin eteneminen ei ole tutkinnon tae* piti sisällään opinnäytetyöprosessin etenemiseen liittyviä sekä siihen liittymättömiä asioita. Opettajien mukaan valmistuminen voi olla kiinni kesken olevasta opinnäytetyöstä. Prosessin kehittämisellä on tavoiteltu nopeampaa valmistumista, mutta valmistuuko opinnäytetyö nopeammin jää nähtäväksi. Kokemusten mukaan kaikki eivät valmistu opinnäytetyön valmistuessa. Valmistuminen riippuu muustakin kuin opinnäytetyöstä. Opettajille oli tullut yllätyksenä keskusteluissa opiskelijan kanssa kiireettömyys antaa numeroa opinnäytetyöstä. Varhaisen opinnäytetyöprosessiin lähtemisen myötä opiskelijalla ei välttämättä olekaan opinnäytetyö se opintoja pitkittävä tekijä. Opinnäytetyön valmistuessa opiskelijoilla voi olla muita opintoja menossa.

”...edelleenkin opiskelijoiden ne valmistumiset niin saattaa olla kiinni sitten siitä, että että se opinnäytetyö voi olla kesken...”

Nykymalli mahdollistaa tutkinnon saamisen aiemmin. Kokemukset tutkinnon aiemmin saamisesta vaihtelivat. Opettajilla oli tunnetta opinnäytteiden tekemisestä nopeammin ja nopeammasta valmistumisesta. Toisaalta koettiin suuren osan ehkä saavan opinnäytetyönsä valmiiksi suhteellisen ajoissa. Esiin nousi opiskelijoiden mahdollisuus aikaisempaan valmistumiseen ja että aikaisemmin valmistuneita oli. Varhainen prosessin lähtö koettiin yhtenä ratkaisevana tekijänä opinnäytteiden valmistumisessa. Opinnäytetyön aloittamista puolitoista vuotta ennen valmistumista pidettiin lähtökohtana sen paremmin valmistumiselle.

”Mulla on kyllä nyt aika vähän tästä vielä kokemusta, mutta ainakin nämä mitkä nyt on ollut niin ne on valmistuneet jopa etuajassa...”

”...opiskelijat tekee nyt nopeammin opinnäytetyön. Tämä on ihan tällainen mutu tuntuma kyllä.”

”...tämä prosessi on ehkä ollut se, se yksi ratkaiseva että , et nyt ollaan varhain liikkeellä. Että ne, että ne valmistuvat ne opinnäytteet kyllä.”

6 POHDINTA

6.1 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimusetiikka käsittää tutkimukseen ja tieteeseen liittyvät eettiset näkökulmat ja arvioinnit (TENK 2012). Tutkittua tietoa hoitotyön opiskelijoiden menetelmäosaamiseen ja opinnäytetyöprosessin etenemiseen liittyvistä tekijöistä opettajien näkökulmasta löytyy vähän, joten se tuki aiheen valintaa eettisesti (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2015). Tutkija noudatti tutkimuksen jokaisessa vaiheessa hyviä tieteellisiä käytäntöjä: rehellisyyttä, huolellisuutta ja tarkkuutta. Tutkimuksen kaikki vaiheet pyrittiin raportoimaan tarkasti. Tutkimusta tehdessä sovellettiin hyvää tieteellistä käytäntöä kaikkia kohtaan, joita tutkimus koski. (TENK 2012.) Tutkimukselle haettiin ja saatiin asianmukainen tutkimuslupa kohdeorganisaatiosta (Kuula 2011, TENK 2012). Tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista (Kuula 2011, TENK 2009). Osallistujia tiedotettiin kirjallisesti tutkimuksesta tutkimus tiedotteen välityksellä. Tutkija kävi kertomassa opinnäytetyö ohjaajien kokouksessa tulevasta tutkimuksesta ja haastattelutilanteiden alussa käytiin tutkimukseen osallistuvien kanssa vielä suullisesti läpi kirjallisen suostumuksen sisältö. Samalla tutkimukseen osallistujat palauttivat tietoisesti suostumuksen tutkimukseen osallistumisesta. Tutkimukseen osallistujia kohdeltiin asianmukaisesti ja heillä oli oikeus keskeyttää tutkimukseen osallistuminen missä tutkimuksen vaiheessa tahansa. Tutkimuksen tekijä huolehti anonymiteetistä, jolloin osallistujia ei voi tunnistaa tutkimusraportista. (Kuula 2011, Leino- Kilpi & Välimäki 2014, TENK 2009.) Aineiston asiasisältö ei kohdistunut suoraan tutkimukseen osallistuvien opettajien omaan elämään, joka helpotti osallistujien tunnistamattomuutta. Haastatteluissa näyttäytyvät kokemukset raportoitiin niin, ettei tutkimukseen osallistujia voi yksiselitteisesti tunnistaa. Suostumukset tutkimukseen osallistumisesta säilytettiin koko tutkimuksen ajan erikseen tutkimusaineistosta. (Kuula 2011.) Tunnistamattomuutta varmistettiin myös kääntämällä tutkimusraportissa käytetyt alkuperäisilmaisut yleiskielelle ja jättämällä sukupuolen käsittely pois taustatiedoista (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2015). Opettajien kuvaamat kokemukset hoitotyön opiskelijoiden menetelmäosaamiseen ja opinnäytetyöprosessin etenemiseen liittyvistä tekijöistä opinnäytetyöprosessin kehittämisen jälkeen pyrittiin kuvaamaan todellisesti (Kylmä & Juvakka 2007). Analyysin alkuvaiheessa pelkistykset kirjoitettiin mahdollisimman samalla tavalla kuin ne oli ilmaistu aineistossa kuitenkin tiivistäen niin, ettei opettajien kokemuksia toistettu suoraan. Analyysin edetessä pelkistyksiä pelkistettiin lisää. Alkuvaiheen pelkistysten liika abstrahointi olisi voinut näyttäytyä ryhmittelyvaiheessa ongelmina.

(Kylmä ym. 2008.) Toimintatapa auttoi tutkijaa tekemään analyysiä huolellisemmin. Tutkimusaineisto hävitettiin asianmukaisesti tutkimuksen valmistuttua (TENK 2009) ja osallistujia informoitiin asiasta. Tutkimuksen lähdekirjallisuuden käytössä tutkija pyrki mahdollisimman laajaan ja kattavaan kirjallisuuden käyttöön, joka kertoo omalta osaltaan tutkijan eettisyydestä (Eriksson ym. 2008).

6.2 Tutkimuksen luotettavuus

Luotettavuuden arviointi on oleellista tieteellisessä tutkimuksessa (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009). Tämän tutkimuksen luotettavuutta arvioitiin uskottavuudella, vahvistettavuudella, refleksiivisyydellä ja siirrettävyydellä (Kylmä & Juvakka 2007).

Tutkimuksen uskottavuutta ja vahvistettavuutta lisää monet asiat. Tutkimukseen osallistuvilla opettajilla oli henkilökohtainen kokemus hoitotyön opiskelijoiden menetelmäosaamiseen ja opinnäytetyöprosessin etenemiseen liittyvistä tekijöistä sekä halu kertoa asiasta. Tutkimukseen osallistuvien pienestä määrästä huolimatta aineisto osoittautui rikkaaksi ja opettajien kokemuksista nousi runsaasti (N=340) pelkistyksiä. Tutkijan piti tutkimuspäiväkirjaa koko tutkimuksen ajan. Sen pitäminen auttoi palauttamaan mieleen ajatuksia ja päätelmiä joita tutkija tutkimuksen eri vaiheissa pohti. Opettajien kokemusten parempaan ymmärtämiseen auttoi riittävän pitkä aika tutkimusaiheen parissa ja tutkijan itse keräämä sekä sanatarkasti litteroitu aineisto muresanoineen. Tällöin aiheeseen perehtyminen ja alustavan analyysin tekeminen pääsi alkamaan varhaisessa vaiheessa. Alustavat tutkimustulokset esitettiin tutkimukseen osallistujille ja ne vastasivat osallistujien käsityksiä. Tämä vahvistaa tutkimuksen uskottavuutta. (Kylmä & Juvakka 2007.) Lisäksi tutkimuksen eri vaiheista keskusteltiin graduseminaareissa muiden tutkimusta tekevien kanssa (Kylmä ym. 2003). Analyysiprosessi pyrittiin kuvaamaan niin tarkasti, että lukijat voivat olla selvillä miten se on toteutettu ja mitkä ovat sen vahvat sekä heikot puolet (Elo & Kyngäs 2007, Elo ym. 2014, Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2015, Kylmä & Juvakka 2007). Analyysin etenemistä ja tuloksia kuvattiin taulukoin, kuvioin ja käyttämällä yleiskielelle käännettyjä alkuperäistekstien lainauksia (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2015).

Reflektiivisyyden mukaisesti tutkija oli tietoinen lähtökohdistaan tutkijana ja aineistoonsa vaikuttajana (Kylmä & Juvakka 2007, Kylmä ym. 2003). Tutkimukseen vaikutti tutkimuksen tekijän lähtö-

kohdat aloittelevana tutkimuksen tekijänä. Tutkimuksen eri vaiheissa korostui oman toiminnan reflektointi ja arviointi siitä, miten tutkija vaikutti aineistoon sekä tutkimusprosessiin. Tutkijan vähäinen kokemus haastatteluiden ja aineistolähtöisen sisällönanalyysin tekemisestä on voinut vaikuttaa analyysin tekemiseen. Tutkijan kiinnostus tutkittavaan ilmiöön on hyvin suuri, mutta omakohtaisen kokemuksen puute opinnäytetyöprosessin kehittämistä ja opetusharjoitteluun rajoittuva kokemus menetelmäopintojen opettamisesta sekä opinnäytetöiden ohjaamisesta ovat voineet vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen heikentävästi. Toisaalta tutkija pyrki perehtymään kirjallisuuteen ja aiempiin tutkimuksiin kattavasti sekä perustelemaan tekemänsä valinnat tutkittuun tietoon ja kirjallisuuden perustuen. Luotettavuuden näkökulmasta voidaan nostaa esiin myös alkumittauksen puute eli millaista menetelmäosaaminen ja opinnäytetyöprosessin eteneminen oli ennen kehittämistä. Tutkimuksessa kuitenkin keskityttiin ja haluttiin tuoda esiin opettajien kehittämisprosessin jälkeisiä kokemuksia osaamisen ja etenemisen suhteen eikä tehdä vertailua, joten tutkija ei näe alkumittauksen puutteen vaikuttavan tutkimuksen luotettavuuteen.

Tutkimuksen siirrettävyyttä vastaaviin tilanteisiin pyrittiin lisäämään tuomalla esiin tutkimuksen lähtökohdissa kontekstina olleen ammattikorkeakoulun hoitotyön opiskelijoiden opinnäytetyöprosessin kehittämisen toimia ja kuvailemalla tutkimukseen osallistujien taustatietoja sekä heidän valinta perusteitaan, huolehtien kuitenkin siitä että anonymiteetti säilyy (Kylmä & Juvakka 2007). Vaikka tämän tutkimuksen tulokset ovat siirrettävissä, ne eivät ole yleistettävissä.

6.3 Tulosten tarkastelua

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata erään suomalaisen ammattikorkeakoulun opettajien kokemuksia hoitotyön opiskelijoiden menetelmäosaamiseen ja opinnäytetyöprosessin etenemiseen liittyvistä tekijöistä opinnäytetyöprosessin kehittämisen jälkeen. Tuloksia tarkastellaan tutkimustehtävien mukaisesti ensin menetelmäosaamisen ja sen jälkeen opinnäytetyöprosessin etenemisen näkökulmasta.

6.3.1 Menetelmäosaaminen

Tulosten mukaan opettajat kokivat opiskelijoiden menetelmäosaamiseen liittyvän monenlaisia tekijöitä jotka kytkeytyivät opetuksen sisältöihin, opiskelijoihin ja opettajiin. Kehittämistoimenpiteet olivat edistäneet menetelmäosaamista mutta toisaalta esiin nousi, että osalla opiskelijoista pärjääminen ja opeteltaviin asioihin oli samanlaista kuin ennen kehittämistä. Nykyinen kehitetty malli ei myöskään taannut opettajien mukaan parhaita osaamista, joten kehittämistyötä on tärkeää jatkaa. Opiskelijoiden menetelmäosaamista haastoivat nykymallissa tiivis aikataulu ja osaamisen arviointi. Opettajat kokivat että opiskelijan lisäksi opettajilla ja muilla opinnoilla on vaikutusta opiskelijan osaamiseen. Tärkeäksi osaamisen kannalta koettiin rinnakkain kulkevat menetelmä- ja opinnäytetyöopinnot.

Tehdyt kehittämistoimenpiteet toimivat opiskelijoiden menetelmäosaamisen edistäjinä. Opettajilla onkin kouluissa merkittävä vastuu opinnäytetyöprosessien kehittämisestä (Frilander-Paavilainen 2005). Tutkimuksen tulosten perusteella opetuksen sisällön muutoksilla saatiin edistettyä opiskelijoiden osaamista. Opiskelijoille muun muassa tarjottiin valmista verkkomateriaalia hyödynnettäväksi, jonka käyttö tuo opintoihin kaivattua joustavuutta. Mäntymäen (2007) Graduttaja-hankkeen raportissa nostetaan myös esiin verkkoympäristöön sijoitettu tieto, jonka opiskelija voi hakea käyttöönsä ajasta ja paikasta riippumatta. Opiskelijoiden menetelmäosaamista pyrittiin varmistamaan tehtävien tekemisen kautta. Tehtävissä yhdistettiin teoriaa ja empiriaa ja niiden tekemisen kautta haluttiin varmistaa tutkimusten soveltamisen osaamista oman työn kehittämiseen, tutkimuksen lukemisen ja ymmärtämisen sekä luotettavuuden arvioinnin taitoja. Aiempiin tutkimuksiin pohjautuen tehdyt kehittämistoimenpiteet ovat tärkeitä. Opiskelijoille oli Kaliman (2011) tutkimuksessa jäänyt epäselväksi miten opetettuja menetelmiä voi soveltaa omaan työhön. Heikkilän (2005) tutkimuksessa nousi esiin opetuksen tehostaminen, jolla voidaan vaikuttaa tavoiteltaviin oppimistuloksiin tutkitun tiedon käytössä. Tutkimusten lukemisessa termien ymmärtäminen on olennaista, jolloin lukemiseen ei riitä pelkkä tutkimusten rakenteen tunteminen. Tutkimusten kriittinen arviointi ja tulosten soveltaminen käytäntöön tulisi ottaa huomioon opetussuunnitelmissa lisäämällä kyseisiä opintojaksoja ja tarkistamalla niiden ajoitusta sekä opiskelutapaa (Leinonen 2001).

Tulosten mukaan nykymalli ei takaa parhaita osaamista. Opiskelijoiden menetelmäosaaminen jäi pinnalliseksi, vaikka oman opinnäytetyön menetelmä opittiin kunnolla. Oma opinnäytetyötä koskemattomien menetelmien pinnalliseen oppimiseen saattoi vaikuttaa moni asia. Tutkimusmenete-

mien oppiminen vaatii omakohtaista harjoittelemista ja menetelmien soveltamisen taitoa. Näiden taitojen oppimiseen vaaditaan aikaa, jonka opettajat kokivat nykymallissa menetelmien osaamisen haasteeksi. Tiivis aikataulu voi johtaa siihen, että opiskelijat joutuvat priorisoimaan opittavia asioita ja keskittyvät pääsääntöisesti oman opinnäytetyön menetelmään. Toisaalta opettajien kokemuksista nousi esiin oman sovellettavan metodin tietämisen mahdollinen vaikutus muiden metodien kiinnostavuuteen. Tutkitun tiedon käyttö ja sen soveltaminen hoitotyössä saattavat myös tuntua opintojen loppuvaiheessakin vielä kaukaiselta ajatukselta, sillä oman työn kehittäminen ja asiantuntijaksi kasvaminen vaativat työkokemusta sekä aikaa. Opinnäytetyön asiantuntijuutta kehittävä päämäärä voi-kin olla toisille opiskelijoille liian haastavaa, kuten Leinonen (2012) on todennut. Tulosten mukaan opiskelijoilla oli myös kuulemattomuutta menetelmäasioista, jolloin opintoja valui hukkaan. Tämä voi johtua siitä, ettei oltu mahdollisesti ymmärretty annettuja ohjeistuksia tai opiskelijat eivät olleet lukeneet tehtävän antoja riittävällä tarkkuudella. Syynä voi myös olla, ettei opiskelijalle ole syntynyt aiempien opintojen aikana kokonaisvaltaista käsitystä menetelmäopinnoista ja niiden osaamis-tavoitteista. Tällöin valmiudet soveltaa tietoja ja taitoja ovat saattaneet jäädä puutteelliseksi. Opetta-jat kokivat myös, etteivät opiskelijat hallitse englanninkielisten lähteiden käyttöä. Lähteiden käyttö oli muutenkin vähäistä ja asioiden soveltaminen oli haasteellista, joka näkyi tutkimustiedon käytön hyödyntämisen näkymättömyytenä omassa ajattelussa sekä ratkaisuisissa. Eri hoitotyön alueita opet-tavien opettajien olisikin hyvä suunnitella yhteisesti tutkitun tiedon käytön opetusta osana muuta hoitotyön opetusta ja se tulisi integroida erillisten opintojaksojen lisäksi kaikkeen opetukseen sekä ohjattuun harjoitteluun (Heikkilä 2005).

Opiskelijoiden menetelmäosaamista haastoivat nykymallissa tiivis aikataulu ja osaamisen arviointi. Kehittämisen myötä aikataulullisiin tekijöihin saatiin monia hyviä parannuksia, mutta toisaalta me-netelmäopintojen seminaarien lyhyt väli koettiin haasteeksi ja menetelmäopintojen kulkeminen ti-iissä aikataulussa koettiin hankaloittavan asioiden soveltamista, pohtimista ja analysoimista. Yhte-nä asiana nousi esiin epäily lyhyen ajan vaikuttavuudesta tilastollisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnin taitoihin. Aiemmissa tutkimuksissa tilastollisten menetelmien vaikeus nousee myös esiin. Heikkilän (2005) tutkimuksessa yhtenä opiskelijoiden tiedon puutteena nousi esiin tilastollisten menetelmien ymmärtäminen ja Frilander-Paavilaisen (2005) tutkimus osoitti, että opiskelijoille ti-lastollisten menetelmien hallinta oli ongelmallista. Myös jo vuonna 2000 Parahoon tutkimuksessa pohjois- irlantilaiset hoitajat nostivat yhtenä asiana tutkimusten hyödyntämisen esteenä esiin sen, etteivät tilastolliset analyysit ole ymmärrettäviä. Riittävän pitkä aika tutkimusmenetelmien ymmär-tämiselle voitaisiin taata, jos kaikessa opetuksessa nostettaisiin jonkin verran esiin tutkimusten lu-kutaitoja ja painotettaisiin opiskelijoille niiden itsenäisen opettelemisen merkitystä. Ehdotusta tukee

opettajien esiin nostamana opiskelijan vastuu oppimisestaan, joka nousee myös Leinosen (2012) tutkimuksessa esiin. Tällöin menetelmäopintojen tiivis aikataulukkaan ei välttämättä osoittautuisi enää haasteeksi. Osaamisen arvioinnin haasteellisuudessa esiin nousi arvioinnin vaikeus, osaamisen mittarin valinnan haasteellisuus ja opinnäytetyön tekoavan vaikutus osaamiseen. Opettajat kokivat hankalaksi muun muassa muiden kuin oman opinnäytetyön tutkimus- ja kehittämismenetelmien osaamisen arvioinnin. Menetelmä osaamisen varmistamiseen koettiin tarvittavan mahdollisesti kontrollia, tenttiä tai ryhmätestiä. Toisaalta taas esiin nousi, ettei tentti ole välttämättä osaamisen mittari. Revon (2010) tutkimuksessa hyväksi oppimisen arvioinnin tavoiksi koettiin erilaiset oppimistehtävät ja luentopäiväkirjat. Empiiristen tutkimusten väheneminen nousi esiin opinnäytetyön tekoavan vaikutuksessa osaamiseen, jolloin menetelmien soveltaminen jäi vähemmäksi. Opettajilla oli kokemusta siitä, että toiminnallisia töitä tehdessä opiskelijat eivät ehkä koe niin paljon tarvetta erilaisten tulkintojen tekemisen osaamiseen, tutkimusten lukemisen osaamiseen ja taulukoiden lukemisen osaamiseen. Toiminnallisten töiden suuri määrä ja niiden lisääntyminen voivatkin muodostua menetelmäosaamisen riskiksi tulevaisuudessa jos menetelmäosaamisen jää puutteelliseksi. Hoitotyöntekijät tarvitsevat menetelmä osaamista myös työelämässä. Tämä tulee esiin myös Lundgrenin ja Robertssonin (2013) tutkimuksen tuloksista, joten taitoja tulee harjoitella. Tässä kohtaa korostuu muiden opintojen osuus menetelmäosaamisen varmistajana, opiskelijoiden omatoimisen opiskelun tukeminen ja menetelmien osaamisen tärkeyden painottaminen sillä opiskelijat eivät välttämättä osaa yhdistää näitä taitoja osaksi työelämätaitoja. Ajatuksia tukevat aiemmat tutkimukset. Björkströmin ym. (2003) tutkimuksessa ruotsalaiset hoitotyön opiskelijat suhtautuivat positiivisesti hoitotyön tutkimukseen ja tulosten mukaan näytti olevan tärkeää kannustaa opiskelijoiden kiinnostusta hoitotyön tutkimuksen alueisiin koulutuksen aikana. Myös suomalaisessa tutkimuksessa hoitotyön opiskelijat asennoituivat tutkitun tiedon käyttöön suhteellisen myönteisesti, mutta he eivät olleet valmiita sitoutumaan tutkitun tiedon käyttöön samoissa määrin kuin arvostivat sitä (Heikkilä 2005). Edellä olevien asioiden vuoksi menetelmäosaamisen harjoittelun kannustaminen on tärkeää.

Opettajat kokivat että opiskelijan lisäksi opettajilla itsellään ja muilla opinnoilla on vaikutusta opiskelijan menetelmäosaamiseen. Opettajien antamilla ohjeistuksilla oli merkitystä. Opiskelijoilla oli muun muassa metodilähteiden ymmärtämisessä ja metodiharjoittelun tarkoituksen ymmärtämisessä haasteita. Ymmärtämättömyys saattoi johtua myös opiskelijoista johtuvista syistä. Tästä huolimatta opettajien olisi hyvä varmistaa että ohjeet ovat niin selkeitä, ettei opiskelijoille jää epätietoisuutta siitä mitä pitää tehdä. On myös tärkeää varmistaa opiskelijoilta ovatko he ymmärtäneet annetut ohjeet oikein. Väärin ymmärretyt tai ymmärtämättömät ohjeet voivat aiheuttaa opiskelijoille lisää raskautta menetelmien opiskelemisen rinnalla. Opettajat kokivat palautteen muille opinnoille tärkeäksi,

koska opinnäytetyövaiheessa ei ole tarkoitus opiskella perusasioita. Esiin nousi muun muassa ohjeiden merkityksen korostamisen kannattavuus ensimmäisestä lukuvuodesta alkaen, johon liittyy jo aiemminkin mainittu opiskelijoiden vastuu omasta oppimisestaan. Opettajan pitämä kertaus palautti mieleen opetettuja asioita. Teoriatunneilla käsitellyt asiat eivät välttämättä ole ehtineet jäsentyä opiskelijoiden ajatuksissa tai jotain asioita ei ole ymmärretty, joten kertaaminen ei mene koskaan hukkaan. Opettajan tehtävänä onkin turvata oppimisen eri vaiheissa hyvät edellytykset oppimiselle (Greer ym. 2010, Horsfall ym. 2012). Tutkimuksen tulosten mukaan opettajien työpanos on tarpeellinen opiskelijoiden menetelmäosaamisen lisäämisessä ja opettajien yhteistyön puute rajoittaa menetelmäosaamisen lisäämistä. Työpanoksen tarpeellisuudessa nousi esiin yhteistyö opiskelijoiden tiedonhaun auttamiseksi ja viestinnän opettajien asiantuntijaopastuksen tarve opiskelijoille raportin rakentamisen tueksi. Myös Timosen (2008) tutkimuksessa nousee esiin viestinnän opettajien mukana olon tarve opinnäytetyön asetteluun ja lähdemerkintöihin liittyvissä asioissa. Yhteistyön puute käsitti raja-aidat laajemman avun esteenä, joka tässä tutkimuksessa tarkoitti toivottavaa yhteistyötä ammattikorkeakoulun sisällä nykyistä laajemmin. Menetelmä- ja opinnäytetyöopintojen suunnittelussa olisi tärkeää pyrkiä huomioimaan opintojen vaatimukset ja saada eri asiantuntijoiden osaamista yli rajojen opiskelijoiden avuksi sekä riittävästi aikaa opintojen tekemiselle. Tämä vaatii tiivistä yhteistyötä eri osaamisalueiden opettajien ja koulutussuunnittelijoiden/ lukujärjestysten tekijöiden kesken. Leinonen (2012) nostaa tutkimuksessaan esiin tärkeitä asioita tulosten kannalta. Suhde kollegoihin olisi laitettava liikkeelle yhteistyöhön sitoutumalla. Työtä tehdessä olisi myös hyvä tavoitella uutta ja laajentaa osaamista kehittämisen yhteisille rajapinnoille. Myös Frilander-Paavilainen (2005) korostaa opetussuunnitelmia kehitettäessä opettajien rajoja ylittävää yhteistyötä.

Opettajat kokivat menetelmien osaamisen kannalta rinnakkain kulkevat menetelmä- ja opinnäytetyöopinnot tärkeiksi. Opintojen mennessä rinnakkain opiskelijoiden menetelmäosaamisen koettiin vahvistuneen, koska asiat pysyivät paremmin muistissa. Opiskelijat keskittyivät enemmän omaan opinnäytetyöhön ja menetelmätehtävät tehtiin omaan opinnäytetyöhön liittyen. Opintojen rinnakkaisuus auttoi paneutumaan asioihin joita omassa opinnäytetyössä tarvitsee ja omassa työssä käytetty menetelmä osattiin. Tulokset tukevat Havukaisen (2008), Kaliman (2011) ja Timosen (2008) tutkimusten tuloksia.

6.3.2 Opinnäytetyöprosessin eteneminen

Tulosten mukaan opiskelijoiden opinnäytetyöprosessin etenemiseen liittyi useita tekijöitä. Opetuksen osa-alueiden kehittämisellä edistettiin opiskelijoiden prosessin etenemistä. Toisaalta opettajat kuitenkin kokivat, ettei kehitetty prosessi etene parhaimmalla tavalla. Opiskelijan prosessiin vaikuttavat opiskelijan itsensä lisäksi erilaiset yhteistyöt ja valmiiksi annetut aiheet. Opettaja ja aikataululliset tekijät olivat merkityksellisiä opiskelijan prosessissa. Prosessin eteneminen vaikutti opettajien mukaan tutkintojen valmistumiseen. Kehitetty malli mahdollistaa tutkinnon saamisen aiemmin, mutta ei ole tutkinnon tae.

Opettajien kokemusten mukaan opetuksen osa-alueiden kehittäminen edisti opiskelijoiden opinnäytetyöprosessia. Osa-alueiden kehittämisen myötä koko opinnäytetyöprosessi oli vähän tehostunut ja nopeutunut sekä aikataulu parantunut. Prosessin alkuvaiheen terävöittäminen oli tiivistänyt opinnäytetyöprosessin alkua tarkkaan määriteltyjen tehtävien purkujen myötä ja alun tiivistymisen auttoi saamaan opiskelijat suunnitteluvaiheeseen. Tiivis alku edisti prosessia mutta toisaalta menetelmäosaamiseen liittyvissä tekijöissä esiin nousi tiivis aikataulu, joka haastoi menetelmäosaamista monella tapaa. Opinnäytetyöprosessia jatkossa kehitettäessä olisikin hyvä kiinnittää huomiota tiiviimmän aikataulun mahdollisesti aiheuttamiin haasteisiin. Alkuvaiheen terävöittämisessä esiin nousi myös alkuinfon tärkeys jossa kannatti korostaa opiskelijoille prosessissa huomattuja kipukohtia, ohjeiden välitöntä lukemista ja seminaarien lyhyiden etäisyyksien vuoksi menetelmien tehtävien välitöntä aloittamista. Annetuilla ohjeilla voi olla suuri merkitys opiskelijan opinnäytetyöprosessin onnistuneessa etenemisessä ja opinnäytetyöprosessiin sitouttamisessa. Leinonen (2007) on nostanut asiaa esiin ohjauksen näkökulmasta. Menetelmäopintojen limittämisellä opinnäytetyöhön oli positiivisia vaikutuksia prosessin etenemiseen liittyen. Opiskelijan oman opinnäytetyön rakentuminen alkoi jo tutkimus- ja kehittämismenetelmien eli menetelmäopintojen tehtävissä. Menetelmäopintojen liittyminen omaan opinnäytetyöhön motivoi opiskelijoita tekemään menetelmäopintoihin liittyviä tehtäviä opinnäytetyön etenemisen vuoksi ja menetelmäopintojen seminaarien tuotoksena syntyvien tutkimus tai projektisuunnitelmien myötä opinnäytetyöt myös etenivät. Mikäli menetelmäopetus olisi toteutettu opintojen alkuvaiheessa, eivät opiskelijat olisi ymmärtäneet niiden opetuksen merkitystä (Frilander-Paavilainen 2005, Kalima 2011, Mäntymäki 2007). Opintojaksojen yhdistämisessä nousi esiin myös se, että opettajat oppivat tuntemaan opiskelijat paremmin. Tutkimuksen tuloksissa ei selvinnyt miten opiskelijoiden parempi tuntemus vaikuttaa prosessin etenemiseen. Voisi kuitenkin ajatella sillä olevan edistäviä vaikutuksia.

Verkko-opetusjärjestelmä toi joustavuutta ohjaukseen ja seminaareissa oloon. Se mahdollisti reaaliaikaisen kasvokkain tapahtuvan yksilö- ja ryhmäohjauksen opiskelijoiden ollessa harjoittelussa ja pitkien matkojen päästä sekä tarvittaessa seminaareihin osallistumisen paikanpäälle tulematta. Kalliman (2011) mukaan parempiin oppimistuloksiin päästään, kun opintojärjestelmää luodaan aiempaa joustavammaksi. Ohjauksen aikatauluja pitäisikin yhdistää enemmän opiskelijoiden omiin aikatauluihin (Timonen 2008). Myös Suomen hallituksen kärkihankkeissa nopeampaan työelämään siirtymisen yhteydessä otetaan esiin joustavat opintopolut (Valtioneuvoston kanslia 2016). Moodle pohjan ja käsikirjan kehittäminen edistivät prosessia omalta osaltaan. Menetelmä- ja opinnäytetyöopintojaksoihin liittyvät asiat löytyivät yhdeltä Moodle pohjalta, johon oli koottu paljon aiemmin hajallaan olleita asioita. Se toimi myös tiedon välittäjänä kaiken prosessiin kuuluvan osalta. Käsikirjasta löytyi perusteelliset ohjeet, sen avulla sai hyvän orientaation opintoihin ja sen auttoi hahmottamaan opintojen kokonaisuutta paremmin.

Osa-alueiden kehittämisessä saavutetuista edistävästä tekijöistä huolimatta opettajat kuitenkin kokivat, ettei opinnäytetyöprosessi etene vielä parhaimmalla tavalla. Nykymallissa ilmeni haasteita opiskelijoiden kohdalla tottumattomuudessa ison työn tekemiseen. Myös Mäenpää (2014) nostaa opinnäytetyön laajana usein opiskelijan ensimmäisenä isona työnä esiin. Tuloksissa nousi esiin myös motivaation sytyttäminen, joka koettiin haasteeksi. Opettajat voivat vaikuttaa eri tavoin opiskelijoiden motivaatioon kuten ohjauksen (Nummenmaa & Lautamatti 2004) ja oman innostuksen sekä positiivisen palautteen kautta (Repo 2010). Opiskelijoilla on kuitenkin itsellä vastuu omista tekemisistään ja tähän vastuun kantamiseen opettajat eivät välttämättä pysty vaikuttamaan. Tärkeimpiä asioita opinnäytetyön valmistumisen kannalta ovatkin opiskelijan oma kiinnostuneisuus ja motivaatio (Timonen 2008). Opintojen sisällöissä oli eniten parannettavaa opinnäytetyöaiheiden kannalta. Aiheiden keräämistä työelämästä ja varaussysteemiä pitäisikin tulosten mukaan kehittää opiskelijamyönteisempään suuntaan.

Tutkimuksen tuloksissa nousi esiin opiskelijoiden monenlainen vaikutus omaan opinnäytetyöprosessiinsa sekä opiskelijaryhmän merkitys opinnäytetyöprosessin etenemisessä. Opiskelija mahdollisesti etenemistänsä olemalla kiinnostunut ja panostamalla prosessiin. Opinnäytetyöprosessin tiiviin alun jälkeen korostui motivaatio etenemisen edistäjänä ja itse etenemisestä huolehtiminen, jos tilailta ei tullut aikataulupainetta. Opiskelijan oli myös mietittävä ajalliset resurssinsa tehdä opinnäytetyötä ja nähtävä rakentava palaute hyvänä asiana. Edellä mainittuja asioita onkin tärkeää käsitellä yleisesti opinnäytetyöprosessin alussa kaikkien opiskelijoiden kanssa. Kun opiskelijoiden tietämys kyseisten asioiden kohdalla lisääntyy, voidaan todennäköisesti vaikuttaa opinnäytetyöprosessin su-

juvampaan etenemiseen. Opiskelijat edistivät oman prosessinsa etenemistä käymällä luennoilla, tekemällä intensiivisesti työtään ja tekemällä opintoja nopeampaan tahtiin. Onnistumisen kokemukset ja tieto tulevista opintopisteistä veivät prosessia eteenpäin. Myös innostumattomuuden muuttuessa innostukseksi lähti opinnäytetyö etenemään hyvin. Opiskelijaryhmällä oli merkitystä opinnäytetyöprosessin etenemisessä. Ryhmän tuki oli opiskelijoille tärkeää ja vaikutti siihen kuinka innokkaasti opintoja lähdettiin tekemään. Myös ilmapiirillä oli merkitystä. Tämä näkyi esimerkiksi siten, että jo yhdellä negatiivisesti suhtautuvalla ihmisellä oli vaikutusta koko ryhmään. Revon (2010) tutkimuksessa ilmapiirin merkitys nousee esiin opettajan innostuneisuuden kautta, joka edistää myönteisen ilmapiirin syntymistä. Opiskelijat hidastivat prosessiaan monella tapaa. Osalla ei ollut sitoutumista opinnäytetyön tekemiseen ja jotkut eivät edenneet suunnitelman mukaisesti. Hankkeiden aikatauluista lipsuminen saattoi johtaa hankkeesta tippumiseen ja opinnäytetyöprosessin hidastumiseen. Kirjallisen ja sähköisen ohjauksen vähäinen käyttö, käsikirjan lukemattomuus, kesä sekä ymmärtämättömyys jonka takana olivat nähtävissä heikko osaamisen ja lukemattomuus saattoivat hidastaa etenemistä. Opettajan ottaessa yhteyttä opiskelijaan opinnäytetyöhön liittyen saattoi olla niin, ettei opiskelijasta kuulunut mitään yhteydenotoista huolimatta. Opiskelijoista johtuvat opinnäytetyön hidastumiset syyt voivat johtua monesta asiasta. Kaliman (2011) tutkimuksessa nousi esiin opintojen pitkittymisen ja keskeyttämisen syinä ansiotyö, taloudelliset tekijät, elämäntilanne ja keho teoreettinen pärjääminen johon liittyi hankaluudet opinnäytetyön tekemisessä. Myös Graduottaja-hankkeessa nousi esiin samantyyppisiä syitä opintojen viivästymisessä motivaation puutteen, perhesyiden, paikkakunnalta muuton, harrastustoiminnan ja terveydentilan ohella (Mäntymäki 2007). Opiskelijoiden vastuu oppimisestaan korostuu tässäkin kohtaa, mutta silti opettajat ovat erityisasemassa opiskelijoiden motivoimisessa ja kannustamisessa opinnäytetyön etenemisen ongelmakohtissa. Aina opettaja ja opiskelija eivät kuitenkaan yhdessä pysty ratkaisemaan ongelmia vaan voidaan tarvita laajempaa yhteistyötä, kuten kouluterveydenhuollon palveluita. Aiempien tutkimusten perusteella opinnäytetyöprosessin hidastumisen syyt voivat löytyä aivan muualta kuin koulu maailmasta. Ongelmiin on tärkeää puuttua heti niiden ilmaannuttua, ettei esimerkiksi sitoutumattomuus ja aikatauluista lipsuminen jäisi tavaksi. Ne voivat olla asioita jotka aiheuttavat vaikeuksia jatkossa monessa tilanteessa.

Erilaisilla yhteistöillä oli tutkimuksen tulosten mukaan vaikutusta opiskelijan opinnäytetyöprosessin etenemiseen. Opettajien yhteistyö koettiin tarpeelliseksi ja keskinäisen yhteistyön lisääntymisen koettiin edistävän opiskelijoiden etenemistä. Opettajat kokivat tarpeelliseksi kertoa kaikille opettajille opinnäytetyöprosessin mallista, jotta opettajat pystyisivät ohjaamaan opiskelijoita opintojen suunnittelussa. Opettajien yhteistyö korostukin kaikissa opintojen vaiheissa. Mikäli opettajilla ei ole

keskenään yhtäläisiä käytäntöjä ja pelisääntöjä joita vaaditaan opiskelijoilta tai käytännöt vaihtelevat esimerkiksi lähteiden käytön suhteen, voivat opiskelijat kokea käytännöt sekaviksi. Asioiden vaatimattomuus voi näyttäytyä opiskelijoilla perusasioiden opettelemisena opintojen loppuvaiheessa. Yhtäläiset käytännöt ja pelisäännöt näyttäytyvät todennäköisesti myös opetuksen laadussa, imagoissa ja eriarvoisuuden puuttumisena. Muihin opintoihin lisättävät harjoitukset koettiin tarpeellisiksi opinnäytetyöprosessin edistämisen kannalta. Palautteen antamista ja saamista olisi hyvä harjaantuttaa aiemmissa opinnoissa niiden haasteellisuuden vuoksi. Tiedonhaku oli jo menossa alkuvaiheen opintojen suunnittelutyöhön. Aiemmin esille tulleet tietojen ja taitojen soveltamisen puutteelliseksi jääminen, ymmärtämättömyys sekä se ettei opinnäytetyövaiheessa ole tarkoitus opetella perusasioita tukevat muihin opintoihin lisättäviä harjoituksia. Opinnäytetyön tekemiseen hankitaan valmiuksia koko opiskelun ajan (Oulun seudun ammattikorkeakoulu ja opetusministeriö 2016) mutta esimerkiksi Mattila ym. (2004) ovat päättelleet tutkiessaan tutkimustiedon hyödyntämistä hoitotyössä ja sen opiskelussa, että pääosa opiskelijoista tunnisti harvoin tutkimustiedon käyttöä opintojaksoilla. Tämä voi osaltaan selittää miksi opiskelijoilla on opinnäytetyöprosessissa monissa asioissa harjaantumisen varaa. Aikaisemmissa tutkimuksissa nousee esiin tekijöitä jotka tukevat opinnäytetyön tekemisen ja muiden opintojen yhteyden tärkeyttä. Frilander-Paavilaisen (2005) nostaa esiin tilastotieteen opiskelun heti opintojen alkuvaiheessa ja että onnistuneeseen opinnäytetyöprosessiin tarvitaan ammatillisten aineiden linkittyminen. Oppimistehtävissä pitää vaatia enemmän tutkimustiedon käyttöä (Heikkilä 2005). Kaliman (2011) tutkimuksessa opiskelijat toivoivat raportin kirjoittamiseen apua jo opintojen alkuvaiheessa. Timosen (2008) tutkimuksessa nousi esiin, että opiskelijoilta pitää vaatia kirjalliset tehtävät opinnäytetyömallin tai saman mallin mukaisesti.

Opinnäytetyön tekeminen hankkeeseen edisti prosessin etenemistä, sillä ulkopuolelta aikataulutetut hankkeet laittoivat opinnäytetyöt liikkeelle ja ne etenivät jatkuvien aikataulutusten myötä. Koulun ja hankkeiden yhdessä rajaamat aiheet autoivat opiskelijoita pääsemään konkreettisesti aiheisiin kiinni. Työelämäyhteistyö vaikutti opiskelijan opinnäytetyöprosessin etenemiseen monella tavalla. Asioiden sujuminen yhteistyötahon kanssa koettiin merkitykselliseksi. Opinnäytetyön odotukset ymmärtävät kumppanit ja opinnäytetyön tilaajan kanssa kasvotusten näkeminen koettiin tärkeäksi. Jos työelämälle on epäselvää ammattikorkeakoulun koulutuspoliittiset ja opinnäytetyön tavoitteet eikä opinnäytetyö tavoitteita sovita yhdessä opettajan kanssa, voi opinnäytetyöstä tulla sellainen joka ei tue asiantuntijuuteen kasvua (Frilander-Paavilainen 2005). Ohjaajan ja opiskelijan työelämäkumppaneiden kanssa tekemisissä oleminen prosessin aikana koettiin luovan mahdollisuuksia opinnäytetyön onnistumiselle. Opittuaan tuntemaan toisensa opiskelijat saattoivat mennä tilaajan luo itsekseenkin sopimaan asioista. Yhteistyötahon innostus edisti opinnäytetyön etenemistä ja tila-

tun aiheen myötä myös kentältä löytyi tukea. Toisaalta kentältä tuleva tuki opiskelijalle tutkimussuunnitelmaan liittyen vaihteli ja saattoi olla, ettei kentällä ollut ihmistä jolla olisi ollut aikaa keskustella opiskelijan kanssa aiheesta. Vaikeudet yhteistyötahon kanssa viivästyttivät etenemistä. Mäenpään (2014) tutkimuksen tulokset tukevat tämän tutkimuksen yhteistyötahoon liittyviä tuloksia. Työelämän edustajilta saatu vaihtelevan tuen määrä olisikin hyvä viedä työelämäedustajien tietoisuuteen ja yhdessä heidän kanssaan pohtia syitä, ratkaisuja ja resursseja opiskelijoiden tasavertaisen tuen takaamiseksi.

Tutkimuksen tuloksissa nousi esiin valmiiksi annetut aiheet ja niiden vaikutus. Valmiit aiheet koettiin keskeiseksi asiaksi etenemisen kannalta. Aiemmin opiskelijoiden hakiessa itse aiheita prosessin alku venähti usein. Valmiina annetut aiheet auttoivat opinnäytetyöprosessin alkuunpääsystä ja nopeuttivat aloitusvaihetta sekä säästivät aikaa, sillä ne valittiin Moodien kautta jo saman viikon aikana kun ne annettiin. Valmiiden aiheiden myötä opiskelijoiden eteneminen oli aika samanaikaista. Toisaalta valmiit aiheet toivat myös haasteita. Opiskelijat olivat kritisoineet valmiiden aiheiden antoa. Ne eivät välttämättä kiinnostaneet heitä ja ne saatettiin kokea haasteellisiksi. Aiheiden jakamisessa oli koettu epäoikeudenmukaisuutta ja periaatteessa omat aiheet oli kielletty. Kaikille oli kuitenkin löytynyt aihe eikä kukaan ollut poistunut sen vuoksi opinnäytetyöprosessista. Ajan myötä opiskelijat olivat huomanneet valmiiden aiheiden antamisen hyvänä asiana. Opintojen sisältöjen kehittämisessä nousi esiin opinnäytetyöaiheiden työelämästä keräämisen ja varaussysteemin kehittäminen opiskelijamyönteisempään suuntaan. Kehittämistoimien myötä valmiit aiheet varmasti saavuttavat opiskelijoiden keskuudessa nykyistä vielä parempi maineen, sillä aiheen valinnalla on huomattava merkitys opinnäytetyön valmiiksi saamiseen suunnitellussa aikataulussa (Timonen 2008) ja opinnäytetyön aiheen kiinnostavuus motivoi työskentelemään (Mäntymäki 2007). Valmiiden aiheiden ollessa etusijalla olisi tärkeää pohtia ajoittain myös sitä, miten suhtaudutaan opiskelijoiden ehdottamiin omiin aiheisiin, jottei aseteta opiskelijoita eriarvoiseen asemaan.

Tulosten mukaan opettaja on merkityksellinen opiskelijan opinnäytetyöprosessissa. Esiin nousi tasavertaisuus jotta opiskelijat eivät pääse toisiaan helpommalla ja palautteen antaminen opiskelijaa loukkaamatta. Riittävä vaatavuus, rajoista kiinnipitäminen ja toisaalta joustavuus auttoivat opiskelijoita etenemään. Opettajat yrittivät vaikuttaa opiskelijoiden etenemättömyyteen löytämällä sopivia tukimuotoja tai interventioita opiskelijan innostamiseksi. Ennen ohjaukseen tuloa opiskelijalle etukäteen luettavaksi lähetetyt kommentit ja toimiva yhteistyö opettajan ja opiskelijan välillä veivät ohjausta eteenpäin. Etenemisen tueksi annettiin tarvittaessa yksilöllisempää ohjausta. Opettajan merkityksellisyys nousee esiin myös aiemmissä tutkimuksissa. Opettajan tehtävänä on turvata hyvät

edellytykset oppimiselle (Green ym. 2010, Horsfall ym. 2012). Leinosen (2001) tutkimuksessa opiskelijat kokivat henkilökohtaisen ohjauksen hyödyllisimpänä opiskelumuotona. Frilander-Paavilaisen (2005) tutkimuksessa nousi esiin yhteisten tavoitteiden ja arviointikriteerien puute opinnäytetyön ohjausta heikentävänä tekijänä ja kannustava ohjaaja positiivisen palautteen antajana sekä opinnäytetyöntekijän yhteistyökumppanina. Revon (2010) tutkimuksen mukaan opettajan inostuneisuus välittyy opiskelijoille ja positiivinen palaute kannustaa opiskelijaa jatkamaan. Mäntymäen (2007) raportissa nousi esiin ohjaajan tasa-arvoinen kohtelu opiskelijoita kohtaan sekä tiiviin graduohjauksen hyöty, joka on varmasti rinnastettavissa myös ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden ohjaukseen.

Aikataululliset tekijät olivat myös merkityksellisiä opiskelijan prosessissa. Aikataulua nopeuttivat valmiina annetut aiheet. Aiheen tullessa tilaajalta opiskelijan piti sitoutua annettuun aikatauluun. Opiskelijat itse nopeuttivat etenemistensä tekemällä opinnäytetöitä suunniteltua aikataulua nopeammin. Aikataulua paransivat opintojaksojen etenemisen suunnittelu, yhdistetyt opinnot jotka etenivät koko ajan, selkeät pelisäännöt poissaolojen korvaamiseksi ja yleisistä raportointiseminaariaikatauluista huoli pitäminen. Aikataulutuksen paraneminen mahdollisti paremman etenemisen ja yhdessä tehtävät opinnäytetyöt etenivät paremmin. Toisaalta aikataulun liian nopea eteneminen toi haasteita ja monelle menetelmien seminaariprosessin eteneminen olikin liian nopea. Kesä huonona aineiston keruu aikana saattoi hidastaa opinnäytetöiden valmiiksi saamista. Aiemmissä tutkimuksissa nousee esiin tarkka aikataulutus työskentelyn tehostajana (Mäenpää 2014) ja etenemisen tukijana (Timonen 2008) sekä toisaalta liian tiukka aikataulu joka voi hidastaa ammatillista ja asiantuntijuuden etenemistä (Timonen 2008). Tämän tutkimuksen tulosten mukaan tiivis aikataulu haastoi opiskelijoiden menetelmäosaamista.

Prosessin eteneminen vaikutti tutkintojen valmistumiseen. Kokemukset tutkinnon aiemmin saamisesta vaihtelivat. Syynä vaihteluun voi olla se, ettei kehittämisestä ollut kulunut vielä tarpeeksi aikaa ja siksi arviointi koettiin haasteelliseksi. Esiin nousi, että kehitetty malli mahdollisti tutkinnon saamisen aiemmin ja aikaisemmin valmistuneita oli. Toisaalta esille tuli, että opiskelijoiden oikeasti nopeammin valmistuminen nähdään myöhemmin. Varhainen opinnäytetyöprosessiin lähtö nähtiin yhtenä ratkaisevana tekijänä opinnäytetöiden valmistumisessa. Opinnäytetyöprosessin eteneminen ei kuitenkaan ollut tutkinnon tae, sillä kaikki eivät valmistuneet opinnäytetyön valmistuessa. Opiskelijoilla saattoi olla opinnäytetyön valmistuessa muita opintoja meneillään. Aiemmistä tutkimuksista on löydettävissä tekijöitä, jotka vaikuttavat ja ovat tärkeitä huomioida tutkintojen valmistumisen näkökulmasta. Frilander-Paavilaisen (2005) tutkimuksessa opiskelijoiden mielestä valmistu-

misajankohdan ja tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta selkeä aikataulutus edesauttaa opinnäytetyön kokonaisuuden hahmottamista. Kaliman (2011) mukaan oppilaitoksen oman toiminnan haasteet tulisi ottaa huomioon opinnäytetyön laadintaprosessissa. Lisäksi kehittämällä ja joustavoittamalla opetusta sekä tehostamalla opinnäytetöiden ohjausta voidaan mahdollistaa läpäisyprosenttien parantuminen.

6.4 Johtopäätökset, kehittämisehdotukset ja jatkotutkimusaiheet

Kehittämishankkeen myötä opinnäytetyöprosessiin saatiin runsaasti hyviä asioita. Kehittämistyötä tulee kuitenkin jatkaa, sillä kehitetty malli ei takaa parhainta menetelmäosaamista eikä opinnäytetyöprosessi etene parhaimmalla tavalla. Kehittämisen jatkamista tukee myös koulutuksen eläminen muutoksessa, muuttuva teknologia ja enenevässä määrin resurssien mahdollinen vähentyminen sekä niiden oikeanlaisen kohdentamisen pohtiminen. Kehitettäviä asioita on paljon, koska prosessi on monimuotoinen ja siihen vaikuttavat useat eri tekijät. Kehittämistyötä tekevien tulee edelleen pohtia mitä asioita opinnäytetyöprosessissa tulisi kehittää, jotta opiskelijoiden menetelmäosaaminen taahtaan ja opinnot eivät pitkittyisi tai keskeytyisi opinnäytetyön vuoksi.

Tämän tutkimuksen tulosten perusteella voidaan esittää seuraavat johtopäätökset:

1. Kaikki opinnot ovat tärkeässä asemassa opinnäytetyöprosessia ajatellen. Toiminnallisten opinnäytetöiden ollessa suuressa roolissa voi menetelmien osaaminen jäädä puutteelliseksi, jonka vuoksi kaikissa opinnoissa on tärkeää opetella menetelmiä ja korostaa niiden opettelemisen tärkeyttä. Myös aiemmissa tutkimuksissa on nostettu esiin menetelmien opettelemisen tärkeys muissa opinnoissa.
2. Opinnäytetyöaiheiden valmiina antaminen on perusteltua opinnäytetyöprosessin sujuvan etenemisen kannalta. Aiheita on kuitenkin oltava riittävän monipuolisesti, jotta opiskelijat saavat mieleisensä aiheen.
3. Rinnakkain kulkevat menetelmä- ja opinnäytetyöopinnot ovat tärkeitä. Oman opinnäytetyön menetelmä opittiin kunnolla, sillä menetelmäopintojen aikana aloitettiin oman opinnäytetyön rakentaminen. Rinnakkain kulkevat opinnot myös edistävät opinnäytetyöprosessin etenemistä. Oman sovellettavan metodin tietäminen saattaa kuitenkin vähentää muiden metodi-

en kiinnostavuutta, joten asiaan kannattaa kiinnittää jatkossa huomiota. Myös aiemmissa tutkimuksissa on nostettu esiin menetelmäopintojen paikan merkitys osaamisen kannalta.

4. Työelämäyhteistyö on tärkeää opinnäytetyöprosessin etenemisen kannalta. Yhteistyötahon innostus opiskelijan työtä kohtaan ja kannustus vievät prosessia eteenpäin kun taas tuen puute tai hankaluudet yhteistyössä voivat hidastaa opiskelijan etenemistä. Koulun ja työelämän yhteistyötä tulisikin lisätä entisestään opiskelijoiden opinnäytetyöprosessin edistämiseksi.
5. Opettajan rooli opiskelijan opinnäytetyöprosessissa on merkityksellinen. Opettajan antamien ohjeiden ja niiden ymmärtämisen varmistaminen korostuu opinnäytetyöprosessin alkuvaiheessa. Opettajan riittävä vaatimus opiskelijaa kohtaan, rajoista kiinnipitäminen ja toisaalta joustavuus esimerkiksi ohjausaikojen suhteen vievät opiskelijan prosessia eteenpäin. Opettaja on opiskelijan tukija ja auttaa kun opinnäytetyöprosessi ei jostain syystä etene. Opettajien välinen yhteistyö on tärkeää ja edistää monin tavoin opiskelijan prosessin etenemistä. Opettajan rooli on todettu merkitykselliseksi myös aiemmissa tutkimuksissa.
6. Verkko-opetusjärjestelmän reaaliaikaisuus ja Moodle pohja tuovat joustavuutta opinnäytetyöprosessiin. Verkko-opetusjärjestelmä mahdollistaa ohjauksen eri aikoina ja tarvittaessa seminaareissa olon paikan päälle tulematta. Moodle pohja tuo joustavuutta opiskeluun, sillä siellä olevat kaikki menetelmä- ja opinnäytetyöopintojen asiat sekä opintojen käsikirja ovat haettavissa yhdestä paikasta ajasta ja paikasta riippumatta.
7. Aikataululliset tekijät ovat merkityksellisiä opiskelijan opinnäytetyöprosessissa. Paremman aikataulun myötä opinnäytetyöprosessi etenee paremmin ja aiheen tullessa tilaajalta opiskelijoiden tulee sitoutua annettuihin aikatauluihin. Toisaalta liian nopea aikataulu tuo haasteita opiskelijoille. Menetelmien oppiminen ja menetelmien seminaarien eteneminen oli tulosten mukaan monille liian nopea.
8. Kehitetty malli mahdollistaa tutkintojen valmiiksi saamisen aiemmin, mutta ei ole tutkinnon tae.

Tutkimuksen tulosten ja johtopäätösten perusteella esitetään seuraavat kehittämissuhteukset menetelmäosaamisen vahvistamiseksi ja opinnäytetyöprosessin edistämiseksi:

1. Kaikissa opinnoissa olisi nykyistä enemmän tärkeää tuoda esiin menetelmiä ja korostaa opiskelijoille niiden opettelemisen tärkeyttä.
2. Kaikissa opinnoissa kannattaa vaatia opiskelijoilta yhteneväisesti kirjallisen materiaalin tuottamista esimerkiksi opinnäytetyöohjeiden mukaisesti.

3. Tulosten mukaisesti opinnäytetyöaiheiden keräämistä työelämästä kannattaa laajentaa opiskelijoita kiinnostavien aiheiden takaamiseksi ja aiheiden varaussysteemiä kehittää opiskelijamyönteisempään suuntaan.
4. Opiskelijoiden mahdollisesti esittämien omien aiheiden asemaa valmiiden aiheiden rinnalla kannattaa pohtia. Tällöin voidaan taata esimerkiksi jo työelämässä olevalle opiskelijalle mahdollisuus oman työpaikan kautta tulevalle aiheelle ja kyseisessä työssä kehittymiselle.
5. Menetelmien seminaariprosessien aikataulutusta kannattaa pohtia, sillä aikataulu oli nopea ja aiheutti monelle haasteita.
6. Opiskelijoiden saama vaihteleva tuki työelämäkumppaneilta kannattaa ottaa puheeksi työelämän edustajien kanssa ja yhdessä pohtia syitä, ratkaisuja ja resursseja opiskelijoiden tasa-vertaisen tuen takaamiseksi.
7. Yhteistyötä ammattikorkeakoulun sisällä yli osaamisalueiden kannattaa lisätä opiskelijoiden opinnäytetyöprosessin edistämiseksi.

Tämä tutkimus tuotti tietoa opinnäytetyöprosessin etenemiseen ja opiskelijoiden menetelmäosaamiseen liittyvistä tekijöistä opettajien näkökulmasta. Yleistettävyyden näkökulmasta katsottuna jatkossa olisi perusteltua tutkia aihetta laajemmin ammattikorkeakoulujen opettajien keskuudessa. Lisäksi opiskelijoiden opinnäytetyöprosessin edistämiseksi olisi tärkeää tutkia tarkemmin työelämäkumppaneiden tukea opiskelijoiden ja työelämän edustajien näkökulmasta.

LÄHTEET

Ammattikorkeakoululaki 932/2014. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20140932>

(11.11.2016)

Björkström M., Johansson I., Hamrin E. & Athlin E. (2003) Swedish nursing students' attitudes to and awareness of research and development within nursing. *Journal of Advanced Nursing* **41** (4), 393–402.

Elo A-L. & Feldt T. (2008) Työhyvinvoinnin edistäminen ja kehittäminen. Teoksessa Kinnunen A., Feldt T. & Mauno S (toim.). *Työ leipälajina Työhyvinvoinnin psykologiset perusteet*. PS-kustannus, Jyväskylä, 311–331.

Elo S. & Kyngäs H. (2007) The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing* **62** (1), 107–115.

Elo S., Kääriäinen M., Kanste O., Pölkki T., Utriainen K. & Kyngäs H. (2014) Qualitative Content Analysis: A Focus on Trustworthiness. *SAGE Open* **4** (10), 1–10.

Eriksson E., Korhonen T., Merasto M. & Moisio E-L. (2015) *Sairaanhoitajan ammatillinen osaaminen –Sairaanhoitajakoulutuksen tulevaisuus -hanke*. Ammattikorkeakoulujen terveysalan verkosto ja Suomen sairaanhoitajaliitto ry. Bookwell, Porvoo.

Eriksson K., Leino-Kilpi H. & Vehviläinen-Julkunen K. (2008) Hoitotiede ja tiede-etiikka. *Hoitotiede* **6** (08), 295–303.

Frilander-Paavilainen E-L. (2005) *Opinnäytetyö asiantuntijuuden kehittäjänä ammattikorkeakoulussa*. Helsingin yliopiston kasvatustieteen laitoksen tutkimuksia 199. Akateeminen väitöskirja. Helsingin yliopisto.

Greer AG., Pokorny M., Clay MC., Brown S. & Steele LL. (2010) Learner-centered characteristics of nurse educators. *International Journal of Nursing Education Scholarship* **7** (1), Article 6.

Hakala J. (2004) *Opinnäyteopas ammattikorkeakouluille*. Gaudeamus, Helsinki.

Havukainen P. (2003) *Terveysalan opiskelijoiden hoitotyön oppiminen esseevastausten perusteella arvioituna*. Helsingin yliopiston kasvatustieteen laitoksen tutkimuksia 186. Akateeminen väitöskirja. Helsingin yliopisto.

Havukainen P. (2008) Opinnäytetyön ohjaaminen ammattikorkeakoulun pedagogisena haasteena - terveysalan opiskelijoiden näkökulma opinnäytetyön ohjaamiseen. Teoksessa Piirainen A (toim.). *Ohjaus learning by developing - toimintamallissa*. Laurea ammattikorkeakoulun julkaisusarja A 67, 84–114.

Heikkilä A. (2005) *Ammattikorkeakoulusta valmistuvien hoitotyön opiskelijoiden tutkitun tiedon käyttö*. Turun yliopiston julkaisuja 237. Akateeminen väitöskirja. Turun yliopisto.

Heinonen J E.A. (2006) *Suomalaisten tiede- ja ammattikorkeakoulujen opinnäytetyöt ohjaajien silmin*. Acta Universitatis Tamperensis 1175. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto.

Horsfall J., Cleary M. & Hunt G. (2012) Developing a pedagogy for nursing teaching-learning. *Nurse Education Today* 32 (8), 930–933.

Hänninen J. (2010) *Opinnäytetyöprosessin kehittäminen Saimaan ammattikorkeakoulussa opinnäytetyöklintikka- projektin avulla*. Saimaan ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja A: Raportteja ja tutkimuksia 9.

Isohanni I. & Toljamo M. (2007) Opinnäytetyön kehittäminen verkoston avulla. Teoksessa Toljamo M. & Vuorijärvi A (toim.). *Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö kehittämiskohteena. Käytännön kokemuksia ja perusteltuja puheenvuoroja*. Oulun seudun ammattikorkeakoulu, 20–30.

Jolkkonen A. (2007) Miten parantaa opinnäytetyöprosessia? Teoksessa Toljamo M. & Vuorijärvi A (toim.). *Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö kehittämiskohteena. Käytännön kokemuksia ja perusteltuja puheenvuoroja*. Oulun seudun ammattikorkeakoulu, 11–19.

Kalima R. (2011) *Opintojen pitkittyminen ja keskeyttäminen ammattikorkeakoulussa. Tutkimus Helsingin ammattikorkeakoulun opintojen pitkittymisen ja keskeyttämisen syistä vuosina 2002–2007 ja niihin vaikuttamisen keinoista*. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto.

Kanerva A-M. (2016) Opinnäytetyöprosessin kehittäminen, puhelinhaastattelu. (16.12.2016)

Kankkunen P. & Vehviläinen-Julkunen K. (2015) *Tutkimus hoitotieteessä*. 3.–4. painos. Sanoma Pro Oy, Helsinki.

Kilpiäinen S. & Toljamo M. (2007) Menetelmäopinnot ammattikorkeakoulussa – esimerkkinä hoitotyön koulutusohjelma. Teoksessa Toljamo M. & Vuorijärvi A (toim.). *Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö kehittämiskohteena. Käytännön kokemuksia ja perusteltuja puheenvuoroja*. Oulun seudun ammattikorkeakoulu, 152–161

Kuula A. (2011) *Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys*. Vastapaino, Tampere.

Kylmä J. & Juvakka T. (2007) *Laadullinen terveystutkimus*. Edita Prima Oy, Helsinki.

Kylmä J., Rissanen M-L., Laukkanen E., Nikkonen M., Juvakka T. & Isola A. (2008) Aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä tietoa hoitotyön kehittämiseen. Esimerkkinä syöpää sairastavan nuoren vanhemman toivon vahvistaminen. *Tutkiva hoitotyö* **6** (2), 23–29.

Kylmä J., Vehviläinen-Julkunen K. & Lähdevirta J. (2003) Laadullinen terveystutkimus – mitä, miten ja miksi? *Duodecim* **119**, 609–615.

Leino-Kilpi H. & Välimäki M. (2014) *Etiikka hoitotyössä*. 8. –9. painos. Sanoma Pro Oy, Helsinki.

Leinonen R. (2001) *Opiskelijoiden mielipiteitä ammattikorkeakoulun terveystieteen opinnäytetyöstä ja sen ohjauksesta*. Lisensiaatintutkimus. Oulun yliopisto.

Leinonen R. (2007) Opinnäytetyön ohjaus käsitteenä ja sisältönä. Teoksessa Toljamo M. & Vuorijärvi A (toim.). *Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö kehittämiskohteena. Käytännön kokemuksia ja perusteltuja puheenvuoroja*. Oulun seudun ammattikorkeakoulu, 42–63.

Leinonen R. (2012) *Ammattikorkeakoulupedagogiikan kehittäminen opiskeluorientaatiot ja opinnäytetyön vertaistilanteet opiskelijoiden asiantuntijuuden kehittymisen tukena*. Acta Universitatis Ouluensis E Scientine Rerum Socialium 124. Akateeminen väitöskirja. Oulun yliopisto.

Lundgren S. & Robertsson B. (2013) Writing a bachelor thesis generates transferable knowledge and skills useable in nursing practice. *Nurse Education Today* **33** (2013), 1406–1410.

Mattila L-R., Koivisto V. & Häggman-Laitila A. (2004) Tutkimustiedon hyödyntäminen kliinisessä hoitotyössä ja sen opiskelussa. *Tutkiva Hoitotyö* **2** (4), 30–35.

Mattila L-R., Koivisto V. & Häggman-Laitila A. (2005) Evaluation of learning outcomes in a research process and the utilization of research knowledge from the viewpoint of nursing students. *Nurse Education Today* **25** (6), 487–495.

Mäntymäki T. (2007) *Opiskelijoiden ja ohjaajien ajatuksia graduprosessista*. Vaasan yliopiston julkaisuja selvityksiä ja raportteja 142.

Mäenpää T. (2014) Terveystieteen opiskelijoiden ammatillisen osaamisen kehittyminen opinnäytetyöprosessissa. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja* **16** (2), 50–62.

Nummenmaa AR. & Lautamatti L. (2004) *Ohjaajana opinnäytetöiden työprosesseissa*. Tampere University Press, Tampere.

Opetusministeriö, koulutus ja tiedepolitiikan osasto. (2010) *Ei paikoillanne, vaan valmiit, hep!* Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2010:11.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2016) Ammattikorkeakoulutus. <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/?lang=fi> (27.11.2016)

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2015) Ammattikorkeakoulujen tiedonkeruukäsikirja 2014. http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/hallinto_ohjaus_ja_rahoytus/tavoitesopimusneuvotteluja_koskevat_ohjeet/Liitteet/AMK_tiedonkeruukäsikirja_2014_15115.pdf (2.1.2017)

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2015) *Ehdotus ammattikorkeakoulujen rahoitusmalliksi 2017 alkaen*. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2015:18.

Opetushallinnon tilastopalvelu. (2016) <https://vipunen.fi/fi-fi/amk/Sivut/Opiskelijat-ja-tutkinnot.aspx> (25.11.2016)

Opinnäytetyöprosessin resurssiviisaus: prosessin toteutuminen toiminnallisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla. (2013) Opetusprosessi/ rahoitushakemus.

Oulun seudun ammattikorkeakoulu ja opetusministeriö. (2006) *Opinnäytetyön laadun tekijät ammattikorkeakoulussa. Suosituksia opinnäytetyötä ohjaaville*. www.oamk.fi/opinnytehanke/docs/.../opinnytyton_laadun_tekijat.pdf (28.11.2016)

Paasivaara L., Suhonen M. & Nikkilä J. (2008) *Innostavat projektit*. Suomen sairaanhoitajaliitto ry, Helsinki.

Parahoo K. (2000) Barriers to, and facilitators of, research utilization among nurses in Northern Ireland. *Journal of Advanced Nursing* **31** (1), 89–98.

Pehkonen J. & Kauranen T. (2012) *Opinnäytetyö opiskelijan silmin*. Saimaan ammattikorkeakoulun julkaisuja Sarja A: Raportteja ja tutkimuksia 23.

Plazer H., Blake D. & Ashford D. (2000) An evaluation of process and outcomes from learning through reflective practice groups on a post-registration nursing course. *Journal of Advanced Nursing* **31** (3), 689–695.

Repo S. (2010) *Yhteisöllisyys voimavarana yliopisto-opetuksen ja -opiskelun kehittämisessä*. Helsingin yliopisto. Käyttäytymistieteiden laitos. Kasvatustieteellisiä tutkimuksia 228. Akateeminen väitöskirja. Helsingin yliopisto. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/19875/yhteisol.pdf> (22.3.2016)

Saaranen-Kauppinen A. & Puusniekka A. (2009) *Menetelmäopetuksen tietovaranto Kvalitatiivisten menetelmien verkko-oppikirja*. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Tampereen yliopisto. http://www.fsd.uta.fi/fi/julkaisut/motv_pdf/KvaliMOTV.pdf (16.11.2016)

Seppänen-Järvelä R. & Vataja K. (2009) Mitä työyhteisölähtöinen prosessikehittäminen on? Teoksessa Seppänen-Järvelä. & Vataja K (toim.). *Työyhteisö uusille urille Kehittäminen osaksi arjen työtä*. PS-kustannus, Jyväskylä, 13–30.

TENK. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2009) *Humanistisen, yhteiskuntatieteellisen ja käyttäytymistieteellisen tutkimuksen eettiset periaatteet ja ehdotus eettisen ennakoarvioinnin järjestämiseksi*. <http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/eettisperiaatteet.pdf> (29.5.2017)

TENK. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2012) *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa*. http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf (16.11.2016)

Tilastokeskus. (2016) Tutkimus ja kehittämistoiminta. <http://www.stat.fi/til/tkke/kas.html> (27.11.2016)

Timonen P. (2008) *Opiskelijan ammatillisen kehittymisen edistäminen opinnäytetyön tekemisen avulla*. Lisensiaatin työ. Tampereen yliopisto.

Toikko T. & Rantanen T. (2009) *Tutkimuksellinen kehittämistoiminta*. Tampere University Press, Tampere.

Tuomi J. & Sarajärvi A. (2013) *Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi*. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki.

Tuomi J. (2007) *Tutki ja lue. Johdatus tieteellisen tekstin ymmärtämiseen*. 1.–2. painos. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki.

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista. (1129/2014) <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141129> (23.11.2016)

Valtioneuvoston kanslia. (2016) *Toimintasuunnitelma strategisen hallitusohjelman kärkihankkeiden ja reformien toimeenpanemiseksi 2015 – 2019*. Hallituksen julkaisusarja 2/2016.

Vesterinen A. (2005) *Terveysalan opiskelijan hoitotyön osaamisen oppiminen opinnäytetyön kontekstissa*. Lisensiaatin työ. Tampereen yliopisto.

LIITTEET

Liite 1. Tiedote tutkimuksesta

TIEDOTE TUTKIMUKSESTA

28.11.2016

Hoitotyön koulutuksen opinnäytetyöprosessin kehittäminen ammattikorkeakoulun opettajien näkökulmasta

Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite

Pyydän sinua osallistumaan tutkimukseen, jonka tarkoituksena on kuvata ammattikorkeakoulun opettajien kokemuksia hoitotyön opiskelijoiden opinnäytetyöprosessin kehittämiseen liittyvistä tekijöistä suhteessa opiskelijoiden metodiosaamiseen, opinnäytetyöprosessin etenemiseen ja tutkintojen valmistumiseen. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa, jonka avulla opinnäytetyöprosessia voidaan kehittää opiskelijoiden opinnäytetyöprosessin etenemisen tukemiseksi sekä tutkintojen valmistumiseksi. Jos päätät osallistua tutkimukseen, sinulta pyydetään suostumus tutkimukseen osallistumisesta.

Tutkimuksen kulku

Aineisto kerätään haastattelemalla. Haastattelijana toimii TtM - opiskelija Maarit Harjanne. Haastattelut toteutetaan tammi-helmikuussa 2017. Aikaa haastatteluun kuluu noin tunti ja se toteutetaan organisaatiosi tiloissa. Haastattelu nauhoitetaan luvallasi. Tutkimukseen osallistumisesta ei makseta palkkiota.

Tutkimukseen liittyvät hyödyt

Tutkimukseen osallistuminen ei tuota sinulle välitöntä hyötyä, mutta tutkimustulosten avulla voidaan tuottaa tietoa, joka auttaa kehittämään ammattikorkeakoulun opinnäytetyöprosessia.

Luottamuksellisuus, tietojen käsittely ja säilyttäminen

Tutkimusaineisto käsitellään luottamuksellisesti. Aineisto säilytetään, käsitellään ja analysoidaan niin, ettei se joudu ulkopuolisten käsiin. Myöskään yksittäistä henkilöä voi tunnistaa missään vaiheessa tutkimusta. Aineistossa ei mainita tutkimukseen osallistuvan nimeä. Tutkimusaineisto hävitetään tutkimuksen valmistuttua. Tutkimus raportoidaan ryhmätasolla niin, ettei yksittäisten tutkimukseen osallistuvien tunnistaminen ole mahdollista.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista ja tutkimuksen voi keskeyttää koska tahansa syytä ilmoittamatta.

Tutkimustuloksista tiedottaminen

Kyseessä on Maarit Harjanteen Pro gradu työ. Tutkimustulokset raportoidaan Tampereen yliopistolle tehtävässä pro gradu tutkielmassa. Tuloksista voidaan raportoida myös erilaisissa koulutustilaisuuksissa.

Lisätiedot

Jos sinulla on kysyttävää tutkimuksesta, voit ottaa yhteyttä minuun.

Yhteystiedot

TtM - opiskelija, sh Maarit Harjanne

050-5369994

Harjanne.Maarit.I@student.uta.fi

Ohjaaja: TtT professori Marja Kaunonen, Tampereen yliopisto, Yhteiskuntatieteiden tiedekunta, Hoitotiede

Liite 2. Suostumuslomake

**KIRJALLINEN SUOSTUMUS ”HOITOTYÖN KOULUTUKSEN
OPINNÄYTETYÖPROSESSIN KEHITTÄMINEN AMMATTIKORKEAKOULUN
OPETTAJIEN NÄKÖKULMASTA” TUTKIMUKSEEN OSALLISTUMISESTA**

Olen tietoinen Maarit Harjanteen toteuttamasta tutkimuksesta ” Hoitotyön koulutuksen opinnäytetyöprosessin kehittäminen ammattikorkeakoulun opettajien näkökulmasta” ja sen tarkoituksesta. Osallistun vapaaehtoisesti tutkimuksen aineistonkeruuvaiheen haastatteluun.

Minulle on selvitetty, että tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Tiedän että voin vetäytyä tutkimuksesta missä vain tutkimuksen vaiheessa, jos niin haluan. Jos vetäydyn tutkimuksesta, minua koskeva aineisto poistetaan tutkimusaineistosta. Olen tietoinen siitä, että haastattelut nauhoitetaan. Tutkimusraportissa saattaa olla lainauksia haastattelustani. Ne on kuitenkin kirjoitettu niin, ettei niistä voi tunnistaa minua. Minulle on selvitetty että tutkimusaineisto ei joudu kenenkään ulkopuolisen käsiin, aineisto hävitetään tutkimuksen päätyttyä ja tutkimusaineistossa ei mainita nimeäni.

Olen tietoinen että voin ottaa tarvittaessa yhteyttä Maarit Harjanteeseen tutkimukseen liittyvissä asioissa ja olen saanut tarvittavat yhteystiedot häneltä.

Tätä suostumusta on tehty kaksi samanlaista kappaletta. Toinen kappale jää haastateltavalle ja toinen kappale tutkimuksen tekijälle.

_____._____.2017

_____._____.2017

Suostun osallistumaan tutkimukseen:

Suostumuksen vastaanottaja:

tutkittavan allekirjoitus

tutkijan allekirjoitus

nimenselvennys

nimenselvennys

Liite 3. Taustakysymykset ja haastatteluteemat

TAUSTAKYSYMYKSET JA HAASTATTELUTEEMAT

Taustakysymykset:

1. Ikä
2. Sukupuoli
3. Koulutustausta
4. Kokemus ammattikorkeakoulussa opettamisesta vuosina
5. Kokemus opinnäytetöiden ohjaamisesta vuosina
6. Kokemus opinnäytetyö opintojaksojen opettamisesta vuosina
7. Kokemus tutkimus- ja kehittämismenetelmä opintojaksojen opettamisesta vuosina

Haastatteluteemat:

- 1 Onko opinnäytetyöprosessin kehittämistoimenpiteillä/ uudella toimintatavalla ollut edistäviä tai estäviä tekijöitä opiskelijoiden metodiosaamiseen? Millä kehittämistoimenpiteillä? Millaisia?
- 2 Onko opinnäytetyöprosessin kehittämistoimenpiteillä/ uudella toimintatavalla ollut edistäviä tai estäviä tekijöitä opiskelijoiden opinnäytetyöprosessin etenemiseen? Millä kehittämistoimenpiteillä? Millaisia?
- 3 Onko opinnäytetyöprosessin kehittämistoimenpiteillä/ uudella toimintatavalla ollut edistäviä tai estäviä tekijöitä tutkintojen valmistumiseen? Millä kehittämistoimenpiteillä? Millaisia?
- 4 Mitä asioita opinnäytetyöprosessissa olisi tärkeää kehittää jatkossa?

Muistilista kehittämistoimenpiteistä:

1. Opinnäytetyö- sekä tutkimus- ja kehittämismenetelmäopintojaksojen yhdistämisen ja samanaikaisen alkaminen
2. Moodle alustan ja opintojaksojen käsikirjan kehittäminen/päivittäminen
3. Tutkimus- ja kehittämismenetelmien opintojen ja seminaarien kehittäminen niin että oman opinnäytetyön aloittaminen on ollut mahdollista aloittaa
4. Opettajien toimintatapojen yhdistäminen
5. Ohjauksen ja ohjaustapojen kehittäminen
6. Verkkoympäristön käyttö
7. Työelämäyhteistyön tiivistäminen
8. Opinnäytetöiden tekeminen ammattikorkeakoulun omiin hankkeisiin